

TRANSCRIPT VAN DE RAADSVERGADERING VAN GEMEENTE HAARLEM
d.d. 27 juni 2019

---

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Dames en heren. Wij hebben een stevig programma vanavond, dus als u wilt gaan zitten. Ik open de vergadering. En ik wil graag alle raadsleden, maar in het bijzonder ook, als u de gesprekken wilt staken. Dank u wel. De luisteraars en het publiek op de tribune, met name de gasten van de raad, welkom heten bij deze speciale raadsvergadering van de gemeente Haarlem. Dit is een unieke vergadering, het is een vergadering over de jaarstukken. En tot nog toe was dat gewoon een onderdeel van een gewone vergadering, maar in maart van dit jaar heeft de gemeenteraad besloten in eigenbeheer aanvullend onderzoek naar de jaarstukken te verrichten. Met behulp van de zogenaamde methode Duisenberg, en daar een Haarlemse variant van te maken met als werktitel: Duisenberg Light. Ik heb de indruk dat sommigen van u het idee hebben dat er nog andere dingen eerst moeten worden geregeld. Goed, de bedoeling van die methode is dat we beter inzicht krijgen in de samenhang van doelen die we hebben als gemeente en als gemeenteraad, prestaties die behaald worden en de middelen die nodig zijn om dat te doen. En daar wordt dan een oordeel over gegeven, over de doelmatigheid, de doeltreffendheid van het gevoerde beleid. En die methode, die beoogt hiermee ook de inhoudelijke kwaliteit van de controlerende taak van de gemeenteraad te versterken. Daarnaast heeft de raad besloten dat voortaan in een aparte raadsvergadering te behandelen. Dus de jaarstukken worden niet meer als onderdeel van een vergadering behandeld, maar er komt een politiek en inhoudelijk verantwoordingsdebat. Waarbij het niet zo zeer gaat om de technische vragen, maar waar het debat gevoerd kan worden van hoe doeltreffend en hoe doelmatig zijn wij eigenlijk als organisatie. Goed, de methode Duisenberg heeft zich toegespitst op een van de beleidsvelden van de programma's waar de commissie beheer, en op een van de beleidsvelden van de programma's waar de commissie samenleving verantwoordelijk voor is. En de rapporteurs, vanuit deze commissie, zullen straks een verslag doen van hun bevindingen en de aanleiding daarvan zijn er vragen en vindt er uiteindelijk ook debat plaats. Ik maak excuus voor diegene die ik nu niet kan zien, omdat er even een bord staat, omdat er zo meteen ruimte is voor een presentatie. En omdat onze apparatuur soms kuren heeft, hebben we gezegd: laten we hem nou niet uitzetten en dan hopen dat die straks ook weer goed aangaat. Maar laten we er even iets voor zetten. Maar het is een beetje een raar gezicht. Goed, dan de agenda.

2. Vaststellen van de agenda

De voorzitter: Kunt u zich vinden in de agenda? Ja? Goed zo, dan stellen we hem vast.

3. Presentatie accountant belangrijkste bevindingen accountantsverslag

De voorzitter: Dan wil ik graag eerst de accountant die aanwezig is, u ook hartelijk welkom, mevrouw Martine Koedijk, uitnodigen om een toelichting te geven op de belangrijkste bevindingen in het accountantsverslag. En u bent vergezeld met uw collega Ronnie Schuit. Accountmanager voor Haarlem. U heeft het woord.

Mevrouw Koedijk: Dank u wel, voorzitter. Ik ga er even bij staan, dus ik hoop dat iedereen mij kan zien. En ik hoop ook dat het bord weg mag. Want het is voor mij. Anders ziet u straks helemaal niks meer. Fijn dat ik een toelichting mag geven op ons accountantsrapport. Ik zal de hoofdpunten daaruit behandelen. En natuurlijk straks ook vragen beantwoorden, mochten die er zijn. En altijd eerst is de vraag van: is het goed of is het niet goed? En ja, het is goed. Het is een goedkeurend oordeel dat we gaan geven bij de jaarstukken van Haarlem.

Zowel ten aanzien van de rechtmatigheid als ten aanzien van de getrouwheid. En daar zit ook de WNT en de SISA bijlage bij. Ik heb hier even het staartje wat u ook in het verslag heeft kunnen zien over de uitkomsten van de controle. En dan ziet u ook dat de gele streepjes, ik weet niet of ze achterin goed te zien zijn, maar de gele streepjes dat is eigenlijk de grens. Tot die grens is het goed, als je erover heen gaat, dan zal het een ander oordeel zijn dan een goedkeurend oordeel. Dat heeft u ook zelf zeg maar via de auditcommissie die grens bepaald. En u ziet dat er op de goedkeurende kant weinig fouten zijn en een aantal onzekerheden. En met name onzekerheden in het sociale domein. En voor de rechtmatigheid geldt dat alles wat getrouwheid raakt ook de rechtmatigheid raakt, vandaar dat de staafjes van de onzekerheden gelijk zijn. Maar u ziet dat er ook enkele fouten bij zijn en daar kom ik zo op terug, dat zijn fouten op de Europese aanbestedingen. En dit zijn de getallen die daar dan bij horen. En als u doorklikt in uw versie, dan ziet u ze ook. Dus dan zitten de onzekerheden op de prestatielevering van de zorglevering, bij de PGB's de zorg in natura. En de rechtmatigheid op de aanbestedingen en een klein beetje op de begroting onrechtmatigheid. En ik zei: ik ga die verklaring geven. Hij ligt hier naast me en ik wacht op de laatste vink van onze kwaliteit reporter om dat te mogen doen, dus ik hoop dat het in de vergadering gaat lukken. Maar in ieder geval voor 12 uur vanavond. De burgemeester zegt dat u hier dan nog bent. Als ik even ga kijken naar de grootste posten, aan de onzekerheden die in de jaarrekening zijn. Onzekerheden wil zeggen dat ik niet heb kunnen vaststellen. Dat wil niet zeggen dat ze fout zijn, want ik denk dat dat wel heel goed is om even te weten. Eigenlijk weet ik niet of ze goed of fout zijn, dat is wat een onzekerheid is. En dat zit op de prestatielevering, is de zorg daadwerkelijk geleverd. En hoe komt het nou dat ik daar toch wel een behoorlijk aantal is onder de grens. Dat komt omdat we zeg maar in Haarlem gebruik maken van de prestatieleveringen van de zorgaanbieders. En nou, we kijken wat de zorgaanbieders bij de productieverantwoordingen opleveren en wat de accountant daarvan zegt. En als er dan een beperking of geen goedkeurende verklaring is bij die productieverantwoording, dan is dat voor mij dat een onzekerheid. Dus dat is de reden waarom deze post hierin staat. Dat betekent dus eigenlijk dat dit onzekerheden zijn die komen uit de productieverantwoordingen van de zorgaanbieders. Kan je daar wat aan doen, kan je van de onzekerheden af. Ja, dat kan. Maar dat is best wel een klus. Dan ga je eigenlijk de maatregelen zelf in je organisatie regelen. Daar is vrij recent een hele goede notitie van verschenen, van welke maatregelen je allemaal kan treffen. Maar dat is met name een klus, omdat je dat ook goed controleerbaar moet doen, dus met goede vastlegging. U kunt daarbij denken aan dat je de klanten gaat bellen, van: goh, heeft u de zorg geleverd? Bent u tevreden over de kwaliteit? Dat zijn dingen die dan gedaan worden, maar daar moet het natuurlijk ook goed vastgelegd worden, dat als we gaan controleren, dat we ook kunnen zien dat dat gebeurd is. Dus om dat te implementeren is het college voornemens, maar dat gaan we zien volgend jaar. Dan ten aanzien van de rechtmatigheid van de inkoop. Er zitten twee soorten bevindingen, als ik het eigenlijk mag zeggen. De eerste is de financiële onrechtmatigheid, dat is de onrechtmatigheid die mijn oordeel raakt, zeg maar, als die te hoog is. En dat is 2,6 miljoen en dat betekent dat is een aanbesteding geweest die in strijd zijn met de Europese wetgeving. Dus er is aanbesteed waarbij niet wordt voldaan aan die wetgeving. En toen gaf ik geen licht meer. U moet wel dat in relatie zien tot de jaarrekening, 2,6 miljoen op een enorm inkoopbedrag. En daarnaast hebben we ook formele onrechtmatigheid noemen we dat, dat zijn fouten die we constateren bijvoorbeeld omdat je je niet houdt aan de interne inkoopbeleid. Bijvoorbeeld, vanaf een bepaald bedrag moet je drie offertes aanvragen. Als wij niet kunnen zien dat die drie offertes zijn aangevraagd, is dat een formele onrechtmatigheid, tenzij het bedrag zeg maar boven de Europese grens is geweest. Nou, als ik dan kijk: waar komt dit nou door? Dat heeft toch wel te maken met ook de wetgeving. En de wetgeving is met name ook vrij recent, half 2016, veranderd ten aanzien van de inhuurcontracten. En dat betekent dat je bij inhuur veel sneller moet aanbesteden dan vroeger. Vroeger hoefde je het alleen te melden en nu moet je ook echt gaan aanbesteden. En dan moet je goed kunnen inschatten wat je omvang van je inhuur moet zijn. En dat is ook netjes geformuleerd dat de toereikende inschatting van de verwachte opdrachtwaarde die er is. En soms is het ook gewoon een keuze uit doelmatigheid, want ja, zo'n proces kost natuurlijk ook gewoon tijd.

Nou, dan heb ik in mijn hoofd boodschappen eigenlijk twee dingen over de interne beheersing. Haarlem heeft een ontzettend goede interne audit dienst, het audit team. En die haalt, zeg maar voordat wij komen, er ontzettend veel die fouten in de jaarrekening eruit. En dat heeft met name te maken dat we in de jaarrekening zitten de schattingsposten, daar zitten analyses. En met name dat soort zaken, daar kijkt het auditteam heel goed naar en die haalt er heel veel uit. En daardoor is zeg maar het proces, de lines of defence, daarom is het een interne beheersing, gaat goed omdat er een derde lijn is zoals dat dan heet, die als safe fungeert. Maar wij zijn een voorstander van om zo veel mogelijk maatregelen eerder te nemen, omdat je dan meer voorkomt dan dat je zeg maar op het laatst de fouten eruit haalt. En als je dan ziet naar hoe het jaartraject is geweest, dan zien we dat het audit team heel veel eruit haalt en onze conclusie daarbij is ook: ja, die eigenaarschap, die rol, die moet veel meer naar de mensen op de werkvloer en veel meer in de tweede lijn zitten. Ik heb ook in mijn rapport geschreven dat het ook komt doordat er behoorlijk wat veranderingen zijn geweest in de organisatie, met name in die tweede lijn. En verandering heeft altijd even tijd nodig om te landen. Maar wij hebben wel gezegd van: het is wel goed om daar eens goed naar te kijken en om die maatregelen meer in het proces te gaan verankeren. En dit was eigenlijk het eind van mijn presentatie. Ik had niet alle hoofdboodschappen willen benoemen, ik neem aan dat u die allemaal heeft gelezen, maar dit was wat ik in ieder geval als samenvatting wilde vertellen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kan u verzekeren, dat is echt bijzonder, want het gebeurt maar zelden dat hier iemand vanaf deze tafel iets vertelt en dat er dan zo wordt gereageerd. Maar zijn er nog vragen voor de accountant? Ik zie het al, de heer Aynan.

De heer Aynan: Dank u wel, voorzitter. Ook voor u ben ik weggelakt. Voorzitter, dank voor de presentatie overigens, heel helder. Maar er blijft iets bij mij hangen en dat is toch die onzekerheden of de zorg wel daadwerkelijk geleverd is. En het gaat om behoorlijke bedragen, in totaal geloof ik meer dan 12 miljoen. Kunt u daar iets meer over vertellen dan dat we vraagtekens hebben of de zorg daadwerkelijk geleverd is.

De voorzitter: Ik denk dat het misschien goed is, ook omdat we dan een beetje een inschatting kunnen maken van de tijd die de beantwoording in beslag neemt, dat we even inventariseren wat er aan vragen is. Dus die eerste vraag, dat is van: hoe zit dat met die onzekerheid over het geleverde product van die 12 miljoen? Nog andere vragen voor de accountant op dit moment? De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, mevrouw van PWC die zegt: aanbesteed tegen de Europese regels. Heeft dat nog consequenties? Kunnen we nog rechtszaken verwachten en dergelijke? En dan was er ook nog sprake van interne onrechtmatigheid bij dat onderwerp, wat zijn daar de consequenties van? En dat was het, denk ik.

De voorzitter: Dank u wel. Nog andere raadsleden die op dit moment zeggen: ik heb een vraag. Nee, dan graag het woord aan de accountant.

Mevrouw Koedijk: Dank u wel. Dank u wel ook voor de vragen. Ja, meer over de onzekerheden van de zorg wat ik net kan vertellen is best lastig. De zorglasten zijn natuurlijk een hele grote post in de jaarrekening. En een deel daarvan zeg maar, ja, daar krijgen we geen goedkeurende controleverklaringen bij de zorgaanbieder van. Dus dat betekent dat de accountant bij de controle van de zorgaanbieder de levering van de zorg niet heeft kunnen vaststellen. Want dat moet de accountant doen. Dus de accountant moet bij de zorgaanbieder zeggen van: is het daadwerkelijk geleverd? En als de accountant dat niet kan, zal die een beperking of geen goedkeuring geven. Dat wil ook daar niet zeggen dat de zorg niet is geleverd. Ook daar heeft het vaak te maken met de controleerbaarheid van de levering van de zorg en de vastleggingen die daarom zijn geweest. Heb je een goede urenregistratie, heb je goede zorgplannen vastgelegd? Dat soort zaken controleert de

accountant. En als dat niet voldoende is bij de aanbieder, levert dat een niet goedkeurende verklaring op en heeft dat consequenties hier dat het onzeker is, omdat ik dan ook niet weet of het is geleverd. En meer kan ik er niet over vertellen. Dan de Europese aanbesteding, heeft dat consequenties? Ja, niet anders dan dat als je je niet aan de wet verhoudt, dat je dan een andere partij eventueel een rechtszaak zou kunnen gaan beginnen, als die dat zou kunnen weten. Maar voor zover ik weet gebeurt dat zeer zelden. Dus dat zou de consequentie kunnen zijn. En ten aanzien van de interne regels, daar is geen consequentie want er is ook geen wet. Het is meer van: u heeft zich niet aan de interne regels gehouden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluiten we daarmee dit deel ... O, er is alsnog een reactie. De heer Aynan.

De heer Aynan: Dank u wel, voorzitter. Is dit bedrag qua onzekerheid in Haarlem een beetje vergelijkbaar met andere steden?

Mevrouw Koedijk: Het is vergelijkbaar bij andere steden waar je op dezelfde manier de post controleert. Dus als je gebruik maakt van die productieverantwoording, is het vergelijkbaar. En dan kan je hoogstens de pech hebben dat je een aanbieder meer of minder hebt die geen goedkeuring heeft. Er zijn gemeentes die al gestart zijn met zelf die prestatielevering controleren, en daarbij zie je dat die dus een lagere onzekerheid krijgen. Maar dan hebben ze dus een ander beheermodel. Even eentje uit mijn eigen praktijk is de gemeente Apeldoorn, dat is bijvoorbeeld een voorbeeld.

De voorzitter: Goed, dank u wel. De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, u zei met die Europese aanbestedingen: daar moeten de mensen wel van weten dat het overtreden is, want anders kunnen ze geen rechtszaak aanspannen. Misschien is de vraag niet aan u, maar dan aan de burgemeester. Is Haarlem zo sportief om bekend te maken waar ze de Europese regels overtreden hebben? Of moet dat onder de pet blijven?

De voorzitter: Ik begrijp dat er zo meteen iets over gezegd wordt. Ja, dat is wat u zegt? Zegt u het even hardop, want ik versta het niet. Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Mijn punt was meer van de orde. Debat met het college gaan we toch zo dadelijk aan na de rapportage.

De voorzitter: Ja, klopt. Dit zijn de vragen aan de accountant, ja. Goed, ik kijk even. Dat betekent dat de vragen aan de accountant geweest zijn. Mag ik u hartelijk danken voor uw aanwezigheid, voor uw bijdrage en voor het werk wat u gedaan hebt. Dank u wel.

4.1. Presentatie rapporteurs onderzoek naar beleidsveld 3.1

De voorzitter: Dan, ja, want ik heb begrepen dat er nog twee presentaties komen, dus het is nog eventjes dit behelpen. Zo meteen houdt dat wel op, maar het duurt toch nog wel even. Het volgende onderwerp, dat is de presentatie door rapporteurs over het onderzoek naar beleidsveld 3.1. Dat zijn mevrouw Timmer-Aukes en de heer Van Kessel die ik wil uitnodigen om hun presentatie voor ons te doen. Gebeurt dat op dezelfde plek als waar de accountants waren.

Mevrouw Timmer-Aukes: Oké, hier staan we dan. Wij hebben beleidsveld 3.1 bekeken als rapporteurs. En we hebben gekeken van het jaarverslag en de jaarrekening. Waar hebben we naar gekeken? Eigenlijk heel kort

heeft het college bereikt wat het wil bereiken? Heeft het college daarvoor gedaan wat het zou doen en heeft het gekost wat het zou kosten? Nou, we hebben een fantastische selfie van ons vieren, want we hebben natuurlijk ook nog met twee andere rapporteurs. We moesten heel veel dingen doorlezen, dus vandaar ook die saaie pakken met papier. Wat is onze werkwijze, we hebben dus methode Duisenberg gedaan. En dat is eigenlijk gewoon dus een neutrale, technische analyse over het jaarverslag en de jaarrekening, ten behoeve van het debat wat we zo meteen kunnen gaan voeren. Waarom hebben wij nou voor 3.1 gekozen? Nou, we hadden een hele lijst gekregen met allemaal dingen waar we uit konden kiezen, maar eigenlijk hebben we gekozen voor een onderwerp waar we politiek gezien weinig anders kunnen wringen. Dus eigenlijk: werk is iets van, je wilt gewoon heel graag dat zo veel mensen aan het werk gaan waar dat kan of meedoen met de maatschappij. En dat is iets waar wij, politiek gezien ons konden gewoon richten op het analyseren van de stukken, in plaats van dat we met elkaar bezig waren van: hé, ik ben het er wel of niet mee eens. En daarom hebben we vooral voor 3.1. gekozen. Wil jij?

De heer Van Kessel: Dat is prima. Wij hebben daarvoor de methode Duisenberg gevolgd. Die methode Duisenberg, daar zullen we in deze presentatie razendsnel doorheen lopen. Omdat we, nou ja goed, iedereen heeft natuurlijk die stukken kunnen lezen en je wilt natuurlijk ook weten: wat zijn nou de conclusies? Maar om daar een beeld van te geven wat we hebben gedaan. We hebben gekeken naar: hoe ziet het beleidsterrein van werken er op hoofdlijnen uit? Welke doelen heeft het college zichzelf gesteld? En zijn die dan behaald? Of kunnen we dat in ieder geval terugvinden in het jaarverslag? Welke prestaties hebben zij daarvan geleverd? Wat heeft het gekost? En dan vervolgens komen wij op een oordeel over de doeltreffendheid en doelmatigheid. En het eindigt met conclusies en aanbevelingen, waar we graag ook uw instemming voor zouden willen vragen. Het beeld op hoofdlijnen, dat zullen we overslaan, maar heeft betrekking op: hoe krijgt dit college mensen vanuit de bijstand weer aan het werk? Daar is de landelijke trend ongeveer wordt hier in Haarlem ook gevolgd, dat het lukt om mensen weer aan het werk te krijgen. Of in ieder geval, dat zie je hier, mensen die uit de bijstand komen in ieder geval. Dus dat het naar beneden gaat, dat is een goed teken. Pak jij dit punt.

Mevrouw Timmer-Aukes: Wij begonnen en we kregen die twee stukken en eigenlijk de eerste dingen die we deden was de doelenbomen vergelijken. En zoals je ziet waren die niet hetzelfde. Dus wij dachten: hé, dat klopt niet. Met navragen kwamen we er dus achter dat de doelenboom is gewijzigd met de stukken en dat daarom, dus hij klopt wel, alleen in de stukken die wij hadden klopte het niet. En het zal ook terugkomen in de aanbevelingen, dat we graag dan willen teruglezen in het laatste stuk van: hij is ondertussen gewijzigd. Dat we dat kunnen terugvinden, maar dit is een van de grootste dingen waar we toen iets hadden van: oké, dit wordt nog best wel een klus, want dit klopt al niet. De doelstellingen waar het over gaat zijn deze drie. We gaan ze behandelen, of gaan we gewoon ...

De heer Van Kessel: Nee, daar kunnen we wel doorheen. Daar zullen we in hoofdlijnen doorheen lopen. In algemene zin bij de drie doelstellingen hebben we gezien dat de indicatoren, die eigenlijk worden gebruikt om te meten of dit college haar doelstellingen heeft gebruikt, dat die niet altijd passen bij het doel. Dus datgene wat je meet, sluit niet aan bij je doel wat je zelf hebt gesteld. En dat geldt eigenlijk ook voor de acties. De acties die je nodig hebt als college om te komen tot een bepaald doel, die sluiten niet altijd netjes aan bij het doel en hoe dat weer dan wordt gemeten is ook niet altijd 1 op 1. Nou, als jullie daar in de stukken verder zouden kijken, dan zien jullie dat ook. En dat zorg er eigenlijk voor dat je als raad niet goed een oordeel kan geven over de doeltreffendheid of de doelmatigheid van het beleid. En dat is ontzettend zonde, want dan gaat de discussie in the end over: wat zijn die smileys waard, hoe zien die smileys eruit? In plaats van dat je een duidelijk beeld hebt wat dit college heeft gedaan om vervolgens te kijken wat goed gaat. Daar willen we meer

van en wat slecht ging, daar willen we minder van. Nou, als wij gaan kijken, ondanks dat er hier veel op aan te merken valt, kunnen wij wel zien dat in dit geval moeten wij zeggen dat ze de eerste doelstelling gehaald hebben. Bij de tweede doelstelling en de derde doelstelling kunnen wij dat überhaupt niet zeggen. Dus dit is eigenlijk het beeld wat wij op hoofdlijnen hebben gevonden. Wij kunnen geen oordeel geven over de doeltreffendheid en de doelmatigheid. Op basis van in ieder geval wat we hebben gekregen aan de cijfers en de indicatoren. Op het moment dat wij gaan kijken naar de verhalen die verteld worden in de stukken, dan komt daar eigenlijk een heel ander beeld uit. Op het terrein van de wethouder werk is het afgelopen jaar een project gestart, ik doe mee om dus mensen uit de bijstand aan het werk te krijgen. En wij hebben ook goed naar die stukken gekeken en daar valt veel meer informatie uit te halen. En het zou zo mooi zijn als in de toekomst die informatie, die daarin staat, dat dat soort goede meetbare informatie ook terug te vinden is in het jaarverslag. Dus als wij dan gaan kijken op basis van andere informatie buiten het jaarverslag, hoe zou ons oordeel er dan moeten uitzien. Dan zie je dat er eigenlijk veel meer groene puntjes te vinden zijn. Maar technische gezien kunnen wij hier niet veel anders doen dan zeggen dat wij hier geen oordeel over kunnen geven.

Mevrouw Timmer-Aukes: Welke prestaties? Het geldt eigenlijk ook wel een beetje voor de prestaties. Wat we zeiden van: steeds als je naar die beschrijving kijkt, dan denk je: o, er is echt superveel gedaan. Maar de indicatoren zijn er niet aan gehangen of er is wel een indicator, maar die doet eigenlijk niet wat de beschrijving zegt. Dus ook de prestaties is vooral weer het stoplicht wat het niet doet. En dan vooral naar de volgende. Dus je ziet vooral bij ons die zwarte bolletjes van: we kunnen het niet controleren. Nou, we hebben dus ook gekeken van: als je nou eigenlijk de indicator zou toevoegen, dat we denken van: voeg hem toe. Dan krijg je allemaal groene bolletjes. Dan krijg je allemaal van: het is hartstikke goed. Ze hebben iedereen gesproken, er gebeurt hartstikke veel. Dus wij hebben ook zoiets van: het college doet zichzelf ook een beetje te kort door juist niet die dingen naar voren te brengen die ze wel hebben gedaan. En dat zie je dus terug in de doelen, in de prestaties, effecten, overal.

De heer Van Kessel: Het gedeelte kosten, daar hebben we weinig bijzondere dingen gevonden, dus die zullen we omwille van de tijd gewoon overslaan. Dan komen we bij het oordeel over doelmatigheid, rechtmatigheid en doeltreffendheid. Nou, dan hebben jullie het verhaal van de accountant net gehoord dat de getrouwheid en rechtmatigheid inderdaad in orde is, maar dat het op doeltreffendheid en doelmatigheid kunnen wij helaas geen oordeel geven. De link die je zou willen zien tussen het beleid en het oordeel, die ontbreekt. Dus het is onduidelijk of de resultaten zijn zoals bedoeld. En de link tussen het beleid en de financiën, die ontbreekt ook. En wij zouden dan ook liever zien dat de kosten eigenlijk in dit beleidsveld, dat die niet alleen gekoppeld worden aan het programma, maar ook aan de specifieke prestaties en de specifieke acties en de doelen die dit college doet, zodat je het belastinggeld wat wordt uitgegeven hier, dat je precies kunt terugzien waar dat heengaat en vervolgens kunt controleren of dat zin heeft gehad.

Mevrouw Timmer-Aukes: Wat ik zei: welke conclusies hebben wij? Eigenlijk drie, het college doet zichzelf tekort, het college doet de gemeenteraad tekort en wij doen onszelf tekort. Waarom doet het college zichzelf tekort? Wat ik al zei: er is heel veel werk gericht, maar het komt niet zo lekker uit de verf. Je kan het niet zo goed lezen, je kan het niet zo goed zien, en dat is gewoon zonde. Het college doet de gemeenteraad tekort door het gebrek aan goede indicatoren is dus niet goed te zien of doelen wel of niet bereikt zijn. Het bemoeilijkt ook de controlerende taak van de gemeenteraad en de gemeenteraad krijgt dus ook geen beeld van welk beleid werkt en welk beleid niet. En dat is dus ook weer bemoeilijkt de kader stellende taak van de gemeenteraad. Maar eigenlijk doen wij ook onszelf tekort, want wij stellen immers de begroting vast en wij zijn ook verantwoordelijk voor de indicatoren die daaraan worden gehangen. Dus wij hebben steeds gezegd:

we missen prestatie-indicatoren, we missen dat de indicatoren kloppen. En toen zei de ambtenaar terecht van: ja, maar het is door de vorige raad vastgesteld. Dus hierbij wil ik ook een oproep doen van: laten we nu met zijn allen goede indicatoren gaan vaststellen, zodat ze volgend jaar gewoon een heel ander beeld heir hebben en het ook gewoon heel goed kunnen controleren.

De heer Van Kessel: Goed, maar uiteindelijk de raad om reflectie vragen, daar moet je altijd een beetje mee oppassen. Dus wij gaan vooral dus nu snel door naar de aanbevelingen die wij als rapporteurs hebben. En we zouden graag van de raad zien dat deze overgenomen worden, want dan kunnen we hier dus wat aan doen, we kunnen het beter maken. Maar goed, op hoofdlijnen zijn eigenlijk dat zoals Roseanne al zei, dat zorgt dat als er gedurende de cyclus van begroting tot jaarverslag iets verandert in de doelen, prestaties of effecten. Als daar iets in verandert, zorg nou dat je dat dan in de volgende producten ook laat zien, zodat iemand van buitenaf die dat leest ziet wat er gebeurt. De doelen en de uitwerking daarvan zouden smart gemaakt moeten worden en er moet een verbeteringslag gemaakt worden voor de gebruikte indicatoren. Belangrijk met betrekking tot de verantwoording over het beleid. We zouden graag willen hebben, want dat zien we te weinig, dat de smiley die we elke keer zien, dus het oordeel van het college of een doel al dan niet behaald is, dat dat gekoppeld is aan die indicatoren die je zelf gesteld hebt. En dat gaat dan voorkomen dat we hier dus niet een grote discussie hebben over de kleur van de smiley, maar daadwerkelijk over het beleid. Verantwoording over de financiën, geef inzicht in de begrootte gerealiseerde besteding van de middelen op het niveau van beleidsvelden en prestaties, zodat wij echt tot aan het einde kunnen volgen wat de euro's hier in Haarlem doen. En vooral om dit verhaal te borgen, want iets vragen is een, maar dat ook gerealiseerd krijgen is twee. Kom in de begroting 2020-2024 expliciet terug op de wijze waarop er opvolging gegeven is aan deze aanbevelingen, mocht de raad deze overnemen. Dat was hem.

De voorzitter: Dank jullie wel. Nou heb ik even een vraagje over de agenda. Want nou zouden we eerst dan een reactie krijgen vanuit het college en discussie en daarna weer een nieuwe presentatie. Maar ik vind dit wel een hele hinderlijke manier van vergaderen. Kunnen wij niet de andere presentatie nu opvolgend doen en daarna gewoon bespreken. Ja? Oké.

4.2. Presentatie rapporteurs onderzoek naar beleidsveld 5.1

De voorzitter: Ik zie dat daar toch enige steun voor is. Nee, er zijn ook weer mensen die willen het niet. Goed, dit is prettiger. We hebben net de agenda vastgesteld. Dus we volgen of de agenda of we wijzigen hem. Ik stel voor om hem even op dit punt te wijzigen. Maar stemt u gewoon als u daar voor bent daar voor, en als u daar tegen bent daar tegen. Maar u wilt nog iets zeggen, mevrouw Özogul.

Mevrouw Özogul: Ja, als we de agenda niet volgen, dan wordt de informatie mij te veel en dan kan ik achteraf niet goed meedoen.

De voorzitter: Ik hoor nog het argument dat de aanbevelingen ook voor een deel overlappend zijn. Maar goed, er wordt verschillend naar gekeken. Maar laten we het nou gewoon even vaststellen op de simpelste manier. Wie zegt wijzigen en wie zegt niet wijzigen? Dus laten we zeggen: nu de tweede presentatie, wie is daarvoor? Dit is wel grappig, dit gaat echt dwars door de partijen heen. En het is ook nog eens een keer de helft. Dus nog even de vingers omhoog, wie wilt nu de tweede presentatie? 22. Het spijt me voor de tegenstemmen, maar er zijn 22 mensen bij deze volstrekt vrije verkiezing die die voorkeur hebben. Dus we krijgen eerst de tweede presentatie.

De heer Van Kessel: Goedenavond. Dit is dus de presentatie van Louise en mijzelf over het beleidsveld 5.1, wat wij al voor de commissie beheer hebben gedaan op 13 juni. Daar hebben we een uurtje over gedaan, dus we willen het eigenlijk een beetje hetzelfde doen vandaag. Maar dat hoeft niet, want ook de andere rapporteurs hebben eigenlijk al een heleboel verteld wat wij ook moeten vertellen, dus daar gaan we lekker snel over. Ik zal kijken, dit hebben we al gehad zo'n beetje. Volgende, het beleid hebben we ook al gezien. Oké, het beeld op hoofdlijnen. Nou, in principe sluit de jaarrekening aan bij de begroting, dat hebben we gezien. Ik zal ze niet allemaal voorlezen hoor. Een aantal dingen, er worden een aantal zaken in de begroting als opgave opgeschreven, als missie, en in het jaarverslag wil je daar een verklaring over hebben hoe dat gegaan is met die missie. Nou, dat wijkt nog wel eens af. Dat hebben we geconstateerd, maar die zijn selectief toegepast. Nou, dit is natuurlijk ook al een keer gezegd. En soms worden onderwerpen onder andere namen in hetzelfde document genoemd, zoals op pagina 121 vindt je die later als de industriehaven terug. Even heel snel dit, we hebben het even over geld. De lasten zijn ongeveer 70 miljoen euro voor het beleidsveld 5.1. Nou, dat is ongeveer 12% van de hele begroting, dus een redelijk beleidsveld wel. Die kunnen we overslaan, dat is niet interessant. Wat hebben we geconstateerd? Is dat cijfers niet altijd eenduidig overgenomen zijn uit vorige rapporten, uit vorige jaarverslagen. En ik heb hier even dat laatste, het is misschien heel erg slecht te lezen. Hier zit een pointertje. Maar goed, 2015 als een voorbeeld. 2015 staat in het vorige jaarverslag nu 268 kilo restafval en in het rapport jaarverslag van vorig jaar stond 286. Nou, en zo zijn drie jaren zijn andere cijfers voor gerapporteerd. Nou, dat is natuurlijk niet echt goed op zijn zachtst. Die kunnen we overslaan. Onze doelenboom was exact gelijk aan de begroting, dus dat is ook mooi. Wat waren de doelen. Doelstelling 1: gebruik fiets, ov en beter doorstromen autoverkeer. Twee: verbeterde verkeersveiligheid. Drie: openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde beeldkwaliteitsniveau. En doelstelling vier: inzameling van huishoudelijk afval. Daar gaat Louise even wat over zeggen.

Mevrouw Van Zetten: Ja, want daar staat iets over in de jaarrekening uiteraard. Want het doel is behaald. Onder andere dat er meer mensen op de fiets naar de Waarderpolder gaan. En dat is natuurlijk gelukt, omdat daar de Industriehavenbrug is gemaakt. Op bladzijde 121 staat Figebrug en die vinden we later onder de cijfers terug op pagina 245 onder de Industriehavenbrug. Maar er is namelijk het programma Beter Op Weg is uitgevoerd en daardoor is dit resultaat geboekt en krijgt natuurlijk een groene smiley. Maar ik dacht programma Beter op Weg, ik heb er nooit van gehoord, maar dat blijkt gewoon de stichting Beter op Weg te zijn. Die hebben bij elkaar gekregen dat de mensen van de Figeahal, de ondernemers daar, mee hebben gedaan aan het betalen van die brug. Dat weten we allemaal, als je in de commissie beheer hebt gezeten. Ja, het interessante is natuurlijk dat je zegt van: ja, de fietsers zijn toegenomen. Maar dat weet je natuurlijk eigenlijk niet. Ik weet niet hoe ze dat geteld hebben, want dat heb ik natuurlijk gevraagd, zijn daar tellingen uitgevoerd? Nou, in het begin hebben ze wel even geteld, maar dat heeft natuurlijk heel erg kort geduurd. Wat wel mij bleek was dat die stichting wel een app had ontworpen, zodat mensen zich konden aanmelden van de app, van: ik ga uit mijn auto op de fiets, of zoiets. Dus dat was toch wel iets leuks. Maar dat is niet meegenomen in de cijfers, volgens mij. Wat wel interessant is, dat hoor je natuurlijk van mensen die daar wel eens komen, dat die brug die is in september vorig jaar geopend, dat die heel vaak al defect was, die eerste maanden na de opening. Dat lees je natuurlijk niet in het jaarverslag, want dat ding is in gebruik genomen en daar gaan meer fietsers naar de Waarderpolder. Nu blijkt na 2019, heeft u in de krant gelezen, had ik toevallig ook, dat die brug nog wel eens open staat vanwege de schepen van treffers die er onderdoor moeten. En dan gaat die dicht, of er is iets met de bediening. In ieder geval, het loopt niet helemaal op rolletjes met de Figebrug. Ik weet niet of ik nou nog even iets moet zeggen over de cijfers. Dat neem ik er maar gelijk bij, anders wordt het helemaal een hutspot aan verhalen. Op het eind staat natuurlijk vertaald: wat is de investering geweest voor die Figebrug? Er staat het cijfer van 2,6 miljoen. Maar in werkelijkheid is die brug gewoon 4,8 miljoen geworden, want het is veel duurder geworden dan men had gedacht. Nou, in ieder geval

volgens mij zijn de betalingen, de kosten, ook nog niet helemaal verrekend. Dus ja, met dat blik op de jaarrekening, als je een beetje gaat spitten in sommige cijfers, kan het toch altijd weer een verrassing opleveren. Daar laat ik het bij.

De heer Van Kessel: Dan ga ik weer even verder. Doelstelling 1 was meer gebruik van fiets, ov en beter doorstroming autoverkeer. Nou, wat is daar voor gedaan? Dat is aanleggen fietsrotondes Europaweg, fietsrekken geplaatst en startrealisatie tweede fietsdepot is dit jaar dus geopend. Die start is dus inderdaad vorig jaar gedaan. Fietsenrek geplaatst wordt even vet gemaakt, want er staat bij ons beleidsveld 5.1 staat er dat de fietsenrekken geplaatst zijn. Alleen in beleidsveld 2 wordt het nog een keer herhaald, want dat gaat over parkeren, en daar staat dat de fietsenrekken in bestelling zijn. Dus er is een contradictie tussen die twee zaken en die vielen me op. Even kijken, dit kunnen we overslaan. O ja, doelstelling 2: verbeterde verkeersveiligheid. Daarin staat in het stuk dat er kruispunten zijn verbeterd om het allemaal wat veiliger in te richten. En er staan ook helemaal geen voorbeelden bij. Dat hebben we dus technisch uitgevraagd, dan kun je het ook zien. Dus die documenten zijn bijgevoegd. En wat verbeterd is, dat zijn bijvoorbeeld wachttijdvoorspellers. Maar echt feitelijke verbeteringen van een kruising en zich hebben wij niet terug kunnen vinden, ook niet in de beantwoording. Beeldkwaliteitsniveau. Ja, ik kan daar even heel snel wat over zeggen. We hebben natuurlijk in 2017 bij de kadernota het beeldkwaliteitsniveau weer teruggezet naar datgene wat van voor 2014. Daarvoor is ook geld beschikbaar gesteld. En je zou denken van: nou, januari 2018, we gaan aan de slag, DDO wordt aangepast en het beeld kwaliteitsniveau gaat weer op orde komen. Nou blijkt dus dat de DDO pas in juni is aangepast, dat lees ik dus niet terug in het jaarverslag. En er is ook nog ongeveer 200 duizend euro overgebleven van het geld wat we daarvoor hadden bestemd. En ook dat staat erin en dat hoort eigenlijk, met name ook dit beladen onderwerp, toch wel terug te komen in het jaarverslag. Even kijken. Dit kunnen we overslaan. Eerder hadden we dus ook een dingetje over die missies. Daar staat in de missie, in de begroting, dat er acht wijken aangepakt zouden worden. En daarin lees je ook in het jaarverslag niets over terug. We weten niet welke wijken, maar er wordt daar niks over geschreven verder. En dat hoor je dus ook terug te vinden in het jaarverslag. Nou, hier gaan we even snel door, dat is toch haast niet te lezen. Dit zijn stoplichtjes die je ook niet goed kan beoordelen. Nou, hier hebben we ook een klein dingetje. De rest ervan, van Spaarnelanden, dat cijfer moet komen van het CBS. En dat vinden we een beetje vreemd, want het staat bij het jaarverslag van de Spaarnehall in hun jaarverslag 235 kilo restafval. Dat staat ook in tekst ergens in ons jaarverslag. Maar in de effectindicator staat die niet opgenoemd. En dat vind ik ook raar, waarom doe je dat niet? Het komt van zijn eigen organisatie uit. Nou, die hebben we gehad al. Even kijken. Nou, even nog wat over de cijfers. Wat heeft het gekost. In de begroting, op bladzij 152, staat dat de lasten voor dit beleidsveld 66.966 duizend is. In het jaarverslag zeggen ze dat de primaire begroting 62.272 duizend is. Daar zit een paar ton verschil tussen en niet te verklaren. Dit kunnen we ook weer even doorhalen. Dit is even wat cijfermatiger materiaal. Nou, oordelen over doeltreffendheid, rechtmatigheid en doelmatigheid. Ook daarvan is het onduidelijk of de resultaten zijn zoals ze bedoeld waren. Financiën ontbreken, dat heeft Peter net ook gezegd bij een ander beleidsveld. En dat komt ook terug in onze aanbevelingen. Nou, het accountantsverslag was ten tijden van het onderzoek nog niet bekend en dus we hebben er ook een klein beetje ingezien, maar we hebben dat nog niet meegenomen in dit rapport. Conclusies. De beantwoording van de eerste technische vragen, dat duurde echt lang. Dat heeft echt 3 weken tot 4 weken geduurd. Vandaar dat het ook erg laat echt feitelijk met het hele rapport bezig gaan zijn. De resterende vragen kwamen we wel snel, dat is echt binnen 1-2 dagen hadden we antwoord daarop, dus dat was ook een beetje een gewinning denk ik bij de organisatie. Wat je ook ziet is dat prestaties van nog niet gestarte onderwerpen of acties, die worden al in wegingen meegenomen. En zo kun je dus ook bepaalde acties kun je al meerdere keren dus in drie jaarverslagen kan je die terug laten komen. Je gaat hem starten omdat je krediet hebt gehad, daar geef je een smiley voor, je gaat de voorbereiding doen, daar geef je een smiley. En vervolgens rapporteer je nog eens een

keer als die klaar is, dan geef je weer een smiley. Eigenlijk moet je pas dat soort dingen doen op het moment dat dingen ook klaar zijn. Of de bijzaken, even kijken, dat is niet zo. Wat hebben we al gedaan en wat hebben we niet gedaan? Dat is niet consequent. En met name dat niet gedaan, dat wil je echt terug kunnen vinden, ook expliciet. Cijfers foutief overgenomen.

Mevrouw Van Zetten: Ja, ik wil daarbij aan toevoegen dat mijn conclusie was dat er wel een betere eindredactie op het jaarverslag moet komen. Want als je een ouder jaarverslag erbij neemt, bijvoorbeeld van 2016, waren sommige dingen echt veel beter en met betere kleuren, beter consequent toegepast, dus ik denk: als iemand in de organisatie het hele ding een keer zou doorlopen, dat de informatie wel heel erg ten goede zou komen. Dus dat zou ook een aanbeveling kunnen zijn.

De heer Van Kessel: Nou, hier is nog een voorbeeld van cijfermatig dingen wat we niet snappen. Dit zijn lasten, baten en de saldo's staat eronder. En dan van die middelste twee die met rood omlijnd zijn, daar zijn gewoon de baten overgenomen. En dat is in die hele bijlage 6.9 is dat bij elke post is dat zo gedaan. Ook een raar dingetje. Dit zijn de aanbevelingen, grotendeels al gehad ook. Eindredactie beter. Subdoelen, dat is ook net al gezegd. 70 miljoen gaat er in dit beleidsveld gaat er om, opgedeeld in vier doelen. En je kunt aan de doelen eigenlijk niet zien of het allemaal doelmatig besteed is. Met name de eerste drie doelen, daar staan zo weinig voorbeelden van in van wat er aan acties zijn uitgevoerd, dat je daar niet van kan zeggen dat we daar vele miljoenen in gestopt hebben. Dus daar zouden we graag dus een cijfermatige onderbouwing van terug willen vinden. Nou, de rest spreekt voor zich denk ik.

Mevrouw Van Zetten: Ik wil nog een ding zeggen, want dat hoort er eigenlijk ook wel bij. Bij het jaarverslag zit ook een gebiedsverslag. Daar kan je zien wat voor werk in de openbare ruimte is gebeurd in de stadsdelen. En toevallig was bij mij groot werk gedaan, zodat ik het ook gewoon kon zien. Wat staat er in het verslag, wat is er gebeurd. En dat was het vervangen van de gasleidingen, maar dat werd niet opgenomen. Ook niet als je digitaal ging kijken: wat gebeurt er in uw wijk? En dat was omdat het project werd door Liander uitgevoerd en niet door de gemeente. Dat was de redenatie. En ja, zo mis je natuurlijk ook wel veel dingen soms. Nou soms, wel iets vaker een belangrijk project in de openbare ruimte. En dan kan je zeggen: ja, dat is niet heel erg transparant voor de burgers. Maar volgens mij wat erger is, dat ook de gebruikers van de openbare ruimte op dat moment, dat kan soms wel maanden duren, die horen ook precario te betalen voor grond die ze in beslag nemen. En ik kwam erachter, maar dat was gewoon puur persoonlijk, dat dat gewoon niet gedaan was. Men neemt een paar vierkante meter en men heeft gewoon een hele straat in beslag genomen met die rotzooi. Kijk, maar daar verliest de gemeente ook geld mee en dat is dan jammer. Want dat geld kunnen we goed gebruiken.

De heer Boer: Even van de orde. Jullie hebben ontzettend veel werk verricht en jullie hebben negen aanbevelingen. En die presenteren jullie niet alleen hier aan ons, maar ook alleen aan de mensen thuis. En die zitten mee te luisteren, en jullie noemen ze niet eens alle negen. Ik zou het gewoon prettig vinden als je even de aanbevelingen, die ontzettend belangrijk zijn, gewoon eventjes benoemt. Zodat we allemaal weten waar hier over gesproken wordt. En het is zo meteen ook ontzettend belangrijk, omdat het college daarop gaat reageren. Dus mag ik jullie vragen om gewoon de negen aanbevelingen even te benoemen?

De heer Van Kessel: Dus meer aandacht voor de juistheid van de cijfers, de controle tussen de jaarrekening en de begroting, dat moet gewoon beter gedaan worden zodat ze kloppen. Aangesloten, moeten gewoon hetzelfde zijn. Alle doelen uit de begroting in het jaarverslag terug laten komen. Het concept jaarverslag verschilt van het definitieve jaarverslag. Voortaan een oplage, want dat was een van de dingen die we ook tegenkwamen. Wij kregen een concept jaarverslag, daar zijn we mee aan de gang gegaan. En we waren klaar

en toen kregen we het definitief en toen zagen we dus dat er sowieso twee pagina's verschil in zaten. Dus ook al in verwijzingen naar paginanummers moesten we ook weer gaan nalopen. Dus er hoopt eigenlijk gewoon een oplegvelletje bij te zitten van wat er in veranderd is in het jaarverslag definitief. Definieer meer effectindicatoren bij de doelen. En die je dus echt kunt meten. Betrek de rapportage, is ook al gezegd, bij de begroting. De rapportage en de aanbevelingen dus. En ook Duisenberg rapport dus zouden we eigenlijk een cyclus dit moeten gaan doen. Dus we beginnen bij een begroting, wij zijn begonnen bij een jaarverslag, maar eigenlijk moet je beginnen met de rapporteurs bij de begroting. En vervolgens ga je dezelfde rapporteurs ook nog eens een keer het jaarverslag controleren. En dat lijkt mij wat efficiënter. Eindredactie, is ook al gezegd, mag beter. Subdoelen financieel maken en de hoofddoelen financieel maken. En nou ja, voor het proces even ambtenaren communiceren dat er zo'n onderzoek gaat plaatsvinden. En misschien een korte kennismaking tussen de Duisenberg-rapporteurs en de ambtenaren waarmee we snel moeten kunnen gaan schakelen. Dat is voor het proces veel beter. Dus dat was het eigenlijk. Nog meer vragen?

De heer Van den Raadt: Nou ja, jullie doen best veel aanbevelingen en opmerkingen en dat geldt eigenlijk ook wel voor die vorige raadsleden. Twee ton bleven over, werd niet vermeld. Cijfers van vorige verslagen werden niet goed overgenomen, hele lijst met aanbevelingen. Hebben jullie nou een advies over dat we de jaarrekening moeten goedkeuren of moeten afkeuren?

Mevrouw Van Zetten: Volgens mij is dat niet onze taak om dat nu zo te zeggen. IK vind dat je zelf maar moet nadenken.

De voorzitter: Goed, heel hartelijk dank aan de rapporteurs. En toch prettig dat het beeld weer een beetje ruimer is. Er werd net bij deze tweede presentatie even al wat heen en weer geroepen aan vragen, maar misschien is het toch goed om dat als eerste te vragen, of er aan de rapporteurs nog nadere vragen zijn? Ja, dat is het geval. De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Het gaat om een budget van ruim 70 miljoen euro over vier taakvelden verdeeld, maar ik kan absoluut niet terugvinden hoe veel er naar verkeersveiligheid is gegaan, hoeveel naar openbaar vervoer, enzovoort, enzovoort. Baten zijn ongeveer de helft van die 70 miljoen. Ik kan ook niet terugvinden waar die baten vandaan komen. Kijk, bij parkeren weet je het, maar bij die eerste vier beleidsvelden is het maar raden: waar komen die baten vandaan? Kunnen jullie daar nog wat over zeggen?

Mevrouw Van Zetten: Ik kan wel iets zeggen over die Figeerbrug. Dat is natuurlijk voor het fietsverkeer te stimuleren. Daar komen natuurlijk veel subsidies en potjes van een provincie, volgens mij van het rijk. De ondernemers van de Figeerhal hebben zelf een bepaald percentage ingelegd en de gemeente legt bij, dus dat wordt een beetje bij elkaar gesprokkeld. En dat zal wel voor meerdere zaken zijn, want je hebt natuurlijk vanuit het gemeentefonds geoormerkte gelden. En die zijn bijvoorbeeld ook voor verkeersveiligheid, denk ik.

De heer Garretsen: Die uitgaven, die 70 miljoen. Hoeveel is er aan verkeersveiligheid besteed, hoeveel aan openbaar vervoer?

De heer Dreijer: Dat is precies een van onze aanbevelingen. Eigenlijk moeten die 70 miljoen moet verdeeld worden over die vier hoofddoelen, minimaal. Maar dat is helemaal niet gedaan. Dus we hebben geen idee op wat er nou eigenlijk per doel besteed is aan dit soort zaken. Duurzame afvalinzameling, daar gaat een behoorlijk potje naartoe. Maar als je kijkt naar, laten we zeggen, hoe het in het verslag staat in de beschrijving. Ze schrijven helemaal niet op wat ze gedaan hebben, wat je aan je klompen kan aanvoelen dat er best wel wat geld naartoe gegaan is. En als je dus kruisingen aanpakt, weten we dat er veel geld naartoe gaat. Maar als we

opschrijven dat alleen maar die wachttijdvoorspellers voor fietsers aangebracht zijn. Ik kan me niet voorstellen dat daar vele miljoenen naartoe gegaan zijn. Dus daarom zo snel mogelijk de hoofddoelen, dan weet u ook ongeveer waar het geld uitgegeven is.

De voorzitter: Goed. Aan de rapporteurs verder nog vragen? Dat is niet het geval. Wel. De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, nog een. Want jullie hebben natuurlijk allebei de groepen een deel bekeken. En ik vind het behoorlijk veel geconstateerd en opgemerkt. Hebben jullie het idee dat dat toevallig is, omdat dat bij dat onderwerp zat? Of hebben jullie het idee: dat is wel een beetje de rode lijn door de hele jaarrekening?

De heer Dreijer: Nou ja, we hebben ook een beetje over naar de andere gelden gekeken hoor, maar dit was natuurlijk wel binnen beleidsveld 5, bij de commissie beheer gaat een grote post. Dus 70 miljoen, de rest is 10 of 15 miljoen. Dus het is wel interessant om deze te bekijken. Maar ik weet ook dat er bij andere beleidsvelden zie je dat wel terug. En ja, ik denk: misschien is het een soort test, lijkt het wel, of wij in staat zijn om dingen te vinden. Zo veel dingen kan je nog wel vinden.

De voorzitter: Ik denk dat het trouwens goed is om zo veel mogelijk in de microfoon te praten. Want anders is het toch slecht te volgen. De heer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Ja, een korte aanvulling daarop vanuit de rapporteurs die naar het programma werk hebben gekeken. Wij kunnen het zelf niet beoordelen, omdat we niet naar alle andere beleidsvelden hebben gekeken. Maar als je bijvoorbeeld kijkt naar de rekenkamercommissie, die heeft ook een onderzoek gedaan naar de staat van de indicatoren, dus eigenlijk je meetinstrumenten hierbij, en daarbij blijkt toch dat het beeld wel over die hele producten heen is. Dus daar mag je wel vanuit gaan dan.

Mevrouw Van Zetten: En het is natuurlijk ook: hoe dieper je ergens op ingaat, hoe meer je ook vindt.

De heer Van den Raadt: U bedoelt dat het niet de bedoeling was om er zo diep op in te gaan.

De voorzitter: Goed, ik stel voor. O, er is toch nog de heer Van den Doel.

De heer Van den Doel: Ja, dank u, voorzitter. Toch nog een klein vraagje, dat gaat met name over het jaarverslag en de jaarcijfers. In het jaarverslag staan een aantal onjuiste cijfers. Maar als je dat vergelijkt met de jaarcijfers, dus met de balans, waren daar wel de goede cijfers genoemd, dus is het een kwestie van redactie. Het vermelden van foute cijfers, of hebben jullie daar verder niet naar gekeken?

De heer Dreijer: Niet zo diep, maar het is voornamelijk een stukje redactie, denken we. Het is voornamelijk redactionele dingetjes, vermoeden we, maar financieel ja, is het ook op hoofdlijnen natuurlijk.

De voorzitter: Goed, dank u wel. Dan stel ik voor dat wij naar het punt gaan dat er vanuit het college gereageerd wordt op het bevindingenonderzoek op de twee beleidsvelden.

4.1.1 Reactie portefeuillehouders op bevindingenonderzoek beleidsveld 3.1

4.2.1 Reactie portefeuillehouders op bevindingen onderzoek beleidsveld 5.1

De voorzitter: En ik zou als eerste wethouder Snoek willen vragen om namens het college die reactie te geven.

Wethouder Snoek: Ja, dank u wel. Het lijkt me goed om vanuit mijn portefeuille financiën eerst op hoofdlijnen te reageren ook op de aanbevelingen die zijn gedaan, omdat die eigenlijk ook ingaan op het proces van de jaarrekening, de kwaliteit van de jaarrekening naast zeg maar de beleidsvelden zelf ook. Laat ik ook aansluiten bij de complimenten voor de rapporteurs en ook de griffie die dit proces heeft ondersteund. Volgens mij hebben we nu al een betere jaarrekeningbespreking dan voorgaande jaren. En ik zie ook dit stuk in de eerste keer ook in de organisatie om met rapporteurs daaraan te werken. En ik denk wat ons betreft een goede stap naar het proces wat we de komende jaren voort kunnen zetten. En ik zie dat u er ook veel werk in heeft gestoken en soms ook denkt: het is ook niet altijd eenvoudig. Want u zegt: een aantal dingen kunnen beter. Dat onderschrijf ik ook, het kan altijd beter en het moet ook altijd beter. Dat is het proces wat we met elkaar ook hebben ingezet, met de begroting omkleed. Volgens mij hebben we een hele goede sessie gehad, waarbij we met elkaar hebben gekeken, naar aanleiding van de begrotingsbehandeling van vorig jaar waarbij u zei: die begroting is veel te uitgebreid, wij zien door de bomen het bos niet meer. En we willen dat scherper doen. We hebben toen bij elkaar gezeten en gezegd: dat gaan we anders doen. En dat zult u bij de eerste begroting 2020 zien. Vervolgens zult u dan dus ook bij de jaarrekening 2020 de minder grote jaarrekening hebben en ik denk dat dat zijn weerslag zal hebben in minder onduidelijkheden. Als je geen 285 pagina's hebt, zal je ook minder afwijkingen hebben tussen wat er op die pagina's gebeurt. Daar wil ik het algemeen nog wel wat over zeggen. Volgens mij hebben de rapporteurs op een aantal punten de vinger op de zere plek gelegd, een aantal fouten gevonden. Maar soms wordt er ook gezegd van: die cijfers die er eerst stonden waren er voor 2016, daar staat nu iets anders, hoe kan dat nou? Wij maken dan gebruik van de cijfers van het CBS. En het gebeurt ook dat het CBS met terugwerkende kracht zeg maar hun cijfers over de jaren herstelt. Wij nemen dan op dat moment de cijfers die CBS geeft over 2016. En die kunnen dus afwijken van het cijfer wat we voor 2016 eerder hadden staan. Ik neem uw opmerking dan ook ten harte in de zin van: licht dat toe. Maar dat wil dus niet altijd zeggen dat het fout is. Het zelfde zien we bijvoorbeeld als we het afzetten tegen de primaire begroting. En als we dan bij de begrotingsbehandeling amendementen worden aangenomen die kunnen leiden tot een ander budget wat erbij hoort, dan moet dat voor u weer inzichtelijk zijn in de jaarrekening. Maar dan is het niet een fout dat die twee cijfers van elkaar afwijken, dat is wat we met elkaar besloten hebben. Maar andermaal uw aanbeveling dan: leg dat goed uit. Wij willen met u naar een betere PFC cyclus, een leaner, meaner PFC cyclus. Die afspraken hoe we dat doen hebben we met elkaar gemaakt en die sluiten volgens mij op hoofdlijn goed aan bij die aanbevelingen die u geeft. De eerste: neem indicatoren op bij alle doelen en alle prestaties. We hebben met elkaar afgesproken dat we het niet meer over alles gaan hebben, maar dat die doelen en prestaties waar we over spreken in de begroting ook voorzien worden van een goede indicator. We hebben gezegd: geef ons tijd om dat bij de begroting te doen, u heeft toen ook gezegd: bij de kadernota moet u daar al een slag slaan. Wij hebben bij de kadernota zo goed en zo kwaad als het ging ook een voorzet gedaan. En die zullen we dan ook volgende week bespreken. Uw tweede aanbeveling is: maak financieel inzichtelijk wat de bestedingen van middelen is op het niveau van doelen en prestaties en daar niet alleen op beleidsveld een programmaniveau. Die is lastiger. Als we het bijvoorbeeld net hebben over verkeersveiligheid, hoeveel geld is uitgegeven aan verkeersveiligheid? Mijn collega hier gaf even het voorbeeld, we pakken de Rijkstraatweg aan. Is dat goed voor het OV, zijn dat middelen die we inzetten voor het OV? Zijn dat middelen die we inzetten voor de doorstroming? Zijn dat middelen die we inzetten voor verkeersveiligheid? Diezelfde middelen hebben natuurlijk effect op verschillende prestaties en doelen. En om dat allemaal ook financieel te gaan koppelen, ik denk dat het niet te doen is. Ik denk dat het een enorme kruisverwijzing gaat worden waar we helemaal de weg kwijt gaan raken. Maar ik snap wel wat u zegt: laten we nou beter inzichtelijk krijgen, wat willen we bereiken en welke middelen steken we daarin. En andermaal: dat is volgens mij het proces wat we ook met de begroting compleet hebben ingezet. En ik hoop dan ook, en ik hoorde dat ook weer bij de rapportages

terugkomen, laten we daar dan ook kritisch naar kijken als daar ook de begroting 2020 er ligt in nieuwe opzet, in lijn met wat u gezegd heeft, en kijken of dat dan ook recht doet aan de opmerkingen die hier gemaakt zijn. Want niet in de jaarrekening 2019 maar uiteindelijk in de jaarrekening 2020 landt dat dan ook weer. Uw derde aanbeveling is: koppel het oordeel van het college over het gevoerde beleid aan de indicatoren en het al dan niet behalen van de afgesproken streefwaarden. Dan hebben we het eigenlijk weer over die smileys. U heeft wel eens eerder gezegd waarom een groene smiley als er toch niet genoeg banen zijn gekomen? En dan zeggen wij: we hadden in de begroting afgesproken actie a en b te doen, en die hebben we gedaan, dus dan krijgen we een groene smiley. U zegt nu, zo versta ik de rapporteurs: nee, dat willen we niet. We willen dat u als prestatie, als streefwaarde, opneemt: wij willen 70 duizend banen en behalen dat, dan is het een groene smiley. En als we geen 70 duizend banen hebben is het een rode smiley. En dan kunnen we nog steeds uitleggen wat we gedaan hebben om dat te bereiken en waarom dat wel of niet gelukt is, maar dat is hoe u de smileys neergezet wilt hebben. Dat kunnen we u toezeggen, dat is een kwestie van een instructie aan de organisatie: zo gaan we om met die smileys. En dat wilt het college dan ook oppakken. U zegt: rapporteer in het jaarverslag over veranderingen in de formuleringen van de beleidsvelden, doelen en prestaties of indicatoren ten opzichte van de begroting. Er speelde dit jaar natuurlijk een majeure, omdat we bij het sociaal domein een andere inrichting gingen. Hebben we ook apart over aan u gerapporteerd, maar bijna driekwart jaar later in de jaarrekening vindt u dat dan nog onvoldoende toegelicht en dat zullen we proberen de volgende keer dan ook beter te doen. En u zegt: stuur strakker op de eindredactie van de jaarstukken. Ook daarbij heb ik de hoop dat als we een smallere begroting hebben, een leanere begroting. Ik probeer steeds een goed Nederlands woord te vinden, een strakkere begroting hebben. Niet 300 pagina's, maar 100 pagina's waar we de kern hebben, dat we dan ook minder redactie hoeven te plegen en minder foutgevoelig zijn dat er ergens een keer op een pagina een typefout komt of een verkeerde verwijzing komt. Want dat is natuurlijk wel heel storend, zeker bij dit soort financiële stukken. Het kan en het moet altijd beter. En ik dank de rapporteurs dan ook voor hun bevindingen en aanbevelingen die wij mee kunnen nemen in het proces van de begroting ontkleed. Maar ik dank ook de accountant voor de presentatie en ik wil u toch ook nog een keer wijzen op de bevinding van de accountant, die zegt: de jaarstukken zijn goed leesbaar en steken positief uit ten opzichte van andere. Dan ontslaat ons niet van de ambitie om het nog beter te moeten doen, maar met name ook het feit dat we met die smileys bijvoorbeeld ook kritisch zijn naar ons eigen beleid, dat ziet u niet overal in den lande. Dus ik denk, waar u zegt: doen we onszelf tekort. Zeker niet, maar ik ben het wel met u eens, het kan en mag altijd beter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar de andere portefeuillehouders of die hier nog een aanvulling op hebben. De heer Roduner.

Wethouder Roduner: Nou, een korte aanbeveling. Dus ook dank aan de rapporteurs, Roseanne en de heer Van Kessel. Excuus, mevrouw Timmer-Aukes en Peter van Kessel, voor hun aanbevelingen. Volgens mij heeft de wethouder Snoek al een heleboel van uw punten opgenomen en uitgelegd naar welk proces wij werken, begroting ontkleed. Bij de programmabegroting 2020 zullen wij dan ook werken aan nieuwe prestatie indicatoren en doelen indicatoren voor het beleidsveld 3.1, waar u gerapporteerd heeft. En mij leek het zelf een goed idee om daar ook nog even apart bij stil te staan in het kader van de commissie samenleving. Dus ik zit even te zoeken naar de vorm. Volgens mij de nieuwe prestatie indicatoren komen gewoon bij de begroting, daar gaan we dan echt het formele debat aan met de raad. Maar ik zou graag met de commissie samenleving daar toch even een soort technische sessie voorafgaand de begroting, toch even stil te willen staan bij die indicatoren. Om te kijken of dat ook recht doet aan uw bevindingen, dat we daar nog even het gesprek over aan kunnen gaan zodat het ook niet helemaal ondersneeuwt in de discussie die we dan gaan hebben over de begroting. Dus dat zou ik dan nog willen doen. Voor de rest herken ik uw aanbevelingen. Het is soms lastig om

er uit te maken van: is het nou effectief het beleid? U heeft daar waarderende woorden wel voor, dus dat is fijn. Gister hebben we eigenlijk met hamerstukken de begroting van Paswerk vastgesteld hier in deze gemeenteraad. Een heel groot onderdeel van beleidsveld 3.1 en volgens mij kunt u in ieder geval de discussie, die we daarbij een niveau dieper hebben. Dus paswerk waar een heel groot deel van hun budget heen gaat hebben we volgens mij wel de goede discussie in de commissie over de effectiviteit van Paswerk. Paswerk is een heel goed presterend sociaal werkbedrijf, dus dat is denk ik dan het moment dat we meer over de effectiviteit en doelmatigheid van het beleid in kunnen gaan. Dus dat zit echt net een niveau dieper in de beleidsstukken. En dat is denk ik altijd de discussie met elkaar van: we hebben de beleidsstukken, we hebben de begroting, maar de wethouder Snoek heeft daar al wat over gezegd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is in principe zeg maar het voorwerk voor het debat wat we nu gaan krijgen. Want uiteindelijk gaat het om de vraag of de raad akkoord gaat met het accountantsverslag en de jaarrekening 2018 vast wil stellen. En het college decharge verleent. En daar gaat een debat aan vooraf.

5. Vaststelling jaarrekening en jaarverslag 2018

De voorzitter: Dan is nu aan de orde de eerste termijn van dat debat.

5.1 Eerste termijn fracties

De voorzitter: Wie kan ik daarvoor het woord geven? Volgens mij was de bedoeling inderdaad om eerst de grootste oppositiepartij het woord te geven. De spreektijd.

De heer Van Kessel: Ik heb de spreektijd voor de VVD gebruikt, maar dat was natuurlijk rapporteurstijd. Anders heb ik ruzie met mijn fractievoorzitter, dat wil ik niet natuurlijk.

De voorzitter: Een moment, want ik wil wel even verifiëren dat het goed gaat. Ik heb begrepen dat het goed zou moeten gaan. Mevrouw Sterenberg, u heeft het woord.

Mevrouw Sterenberg: Ja, dank u wel, voorzitter. De VVD is heel erg blij dat onze wens tot een speciale avond in het teken van een verantwoordingsdebat vanavond voor het eerst gestalte heeft gekregen. Het wordt ook wel gehaktdag genoemd en ik heb altijd geleerd dat woensdag gehaktdag is. Nou, dat was het gister hier. En daarnaast klinkt de term gehaktdag een vegetariër vrij bloedig in de ogen. Dus laten we het houden bij de term verantwoordingsdag. En verantwoording, dat volgt vanuit meerdere verantwoordelijkheden die wij hier in deze zaal dragen. Wij als fractie, als raad, maar ook het college draagt een belangrijke verantwoordelijkheid. En met de veelheid aan fracties zien we ook een verscheidenheid aan meningen over de vragen wanneer iets is goed gegaan, wat iets mag kosten en waar onze prioriteiten liggen. Daarom is het van belang dat we werken met de juiste indicatoren. Wat we naast onze verantwoordelijkheid ook gemeen hebben, en daar steek ik mijn hand voor in het vuur, dat is onze liefde voor deze stad. Een stad die een trots oproept, of je hier nou bent geboren of niet. Een stad met kansen en uitdagingen. En die uitdagingen, daar staan wij hier in deze zaal ook voor. De stad verbindt ons en we willen allemaal het beste voor onze Haarlemmers. Alleen kijken we ook, net zoals de verscheidenheid van Haarlemmers, kijken wij als fracties ook allemaal door een verschillende bril. En wat de VVD betreft doen het college en de coalitie dat iets te vaak door een te zonnige of roze bril. En dat begint al in de inleiding van de jaarrekening. Voor het gemak worden de achterstanden in de Wmo daar in niet opgenomen. En ook is het college positief over het onderhoudsniveau van de stad. En ik zou zeggen: stap op de fiets of in de auto of ga lopen en kijk hoe de wegen er bij liggen. En kijk hoe de afvalbakken in het centrum uitpuilen. Luister daarbij eens goed naar de bewoners van de wijken die u passeert. En nog belangrijker: geef

een antwoord waarmee u de zorgen serieus neemt. Maar laat ik voordat ik verder ga nog beginnen met het bedanken van de rapporteurs, die zich hebben ingezet om deze eerste verantwoording dag mogelijk te maken. Zonder hun inzet hadden wij hier dit uitgebreide debat niet kunnen voeren. Ik ben blij dat onze Peter daar ook een steentje aan bij heeft kunnen dragen, want we vragen veel van deze rapporteurs. En zij hebben ons veel waardevolle informatie en aanbevelingen geleverd. En deze aanbevelingen zijn stevig. De informatie die we hebben gelezen is stevig. En die nemen we dan ook mee in de vragen die ons vanavond in de raad voorliggen. Want we moeten bepalen of de raad, of het college, in overeenstemming met de begroting en de in de kadernota gestelde kaders heeft gehandeld. Of het college de prestaties heeft geleverd en doelstellingen heeft gerealiseerd. En of wij instemmen met de aanbevelingen van de rapporteurs. En als we kijken naar de hoeveelheid kritiek en de fouten, die de rapporteurs in de scope van het onderzoek zijn tegengekomen. Hoeveel meer was er dan inderdaad naar boven gekomen als we deze expositie over de hele stukken hadden uitgevoerd. En dat zet tot denken. Want ik kan u wel vertellen: dat geeft je als raadslid een slecht gevoel. Een slecht gevoel vanwege de verantwoordelijkheid die je voelt voor je controlerende taak. Kunnen we die taak op dit moment goed uitvoeren? En ik vrees dat het antwoord nee is. En daar bovenop komt wederom een kritische brief van de RKC bij de kadernota over de indicatoren die we volgende week gaan bespreken. De vraag is: gaat het ooit goedkomen met het kunnen vaststellen van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid? En ook de accountant heeft grondig onderzoek verricht. De accountant geeft aan dat we in control zijn, onder andere met dank aan het auditteam, want er valt nog heel veel te verbeteren in de eerste en de tweede lijn. De jaarrekening geeft volgens de accountant een getrouw beeld en is rechtmatig. Maar rechtmatig is slechts een van de parameters voor de raad om de jaarstukken op te beoordelen. Doeltreffendheid en doelmatigheid, die blijven openstaan. En daar heeft de VVD vragen bij. Want net als bij de rapporteurs waren er veel vraagtekens bij het lezen van deze stukken. Duidelijk is dat de schuld omhoog gaat, maar kunnen we de vraag beantwoorden of we daarvoor terug hebben gekregen wat was beloofd. Nou, daarvoor hebben we gelukkig deze dag. En volgende week bij de kadernota voeren we het debat of u ook de financiële verantwoordelijkheid heeft genomen, of dat u de zaken op lange termijn heeft geschoven. En daar lijkt het wel op. Maar zoals gezegd daarover komen we elkaar volgende week tegen.

De voorzitter: Ja, een interruptie van mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Dank u wel, voorzitter. Ik werd even niet opgevallen. U geeft aan dat de schuld omhoog gaat. Wij lezen in het stuk dat de schuld omlaag gaat, kunt u dat aanleggen? Hoe wij dat verschillend kunnen lezen, want dat is wel heel bijzonder.

Mevrouw Sterenberg: Nou, in de jaarstukken staan ook de prognoses. En wij zien daarin ook wat de doorberekening is van het beleid wat nu wordt uitgevoerd, en wat u straks met de kadernota gaat voortzetten. Maar die discussie, zoals ik al zei, gaan we volgende week voeren. Dus blikken we terug op het gevoerde beleid: wat hebben we gedaan, wat heeft het gekost en wat hebben we terug gekregen? Nou, zoals gezegd: de conclusies van de rapporteurs liegen er niet om. Jaarrekening verschilt nogal eens qua tekst met de doelstellingen en cijfers met de begroting. Informatie over wat we hebben gedaan en wat we niet hebben gedaan wordt niet consequent toegepast. Prestaties van nog niet gestarte acties worden al in de weging meegenomen, maar ook de niet geleverde prestaties worden niet toegelicht. Waar zijn onze beloofde bomen gekregen? De coalitie zou ook bomen bij gaan planten, maar we hebben er nu 500 minder dan begroot. Er zijn tien boven bijgekomen. In het coalitieakkoord en de begroting waren allemaal wilde plannen opgenomen. Doen, was het motto. Maar het college heeft bijna het geluk dat sommige dingen niet van de grond zijn gekomen, waardoor er geld op de plank blijft liggen. Het positieve saldo van 5 ton is toch een geluk bij een ongeluk, omdat we vacatures niet vervullen en projecten vertraging oplopen. Het college is in het jaarverslag

positief over de inzet van de versnellers van het sociaal domein. Maar spreek dat eigenlijk direct tegen door in de kadernota, die we volgende week bespreken, 400 duizend euro weg te snijden op efficiency. Van alle doelen hebben we slechts 45% volledig gerealiseerd. En de vraag is: kloppen die cijfers? Want nog niet gestarte acties worden ook al meegenomen. En dat zien we ook bij de smileys. Die worden heel erg selectief toegepast, dat hebben we al gehoord. En daarmee verdoezelen we het resultaat. En als ik het heb over de smileys, dan zal iedereen die hier al langer zit, die herinnert zich iedere discussie over de smileys die we jaarlijks voeren. En dat blijkt ook nog nodig. Zo hebben we bijvoorbeeld een groene smiley op minder parkeeroverlast. De streefwaarde was 27% parkeeroverlast. De overlast was 35%, nou, dat is dus geen groene smiley, want de overlast neemt niet af. Dit soort dingen zouden keihard een rode smiley moeten zijn. Want er is dus achteruitgang van overlast. Ja, wellicht dat het op parkeren dan een groene smiley krijgt, omdat het college 8 ton extra casht, maar dat lijkt me richting de stad lijkt mij niet de manier van het meten van de indicator. Ook de druk op de woningmarkt en wachttijden zijn opgelopen, ook daar gewoon een groene smiley. Er zijn 837 woningen toegevoegd, terwijl er eigenlijk ruim 1400 zouden moeten zijn. En een groene smiley voor het verhogen van de woonlasten. Snapt u het nog? Nou, de rapporteurs gaven het ook al aan: sommige zaken zijn ook terug te vinden onder een andere naam, zoals de Figeebrug. Nou, daarover gaat nog een goed woord worden gesproken over in de commissie beheer, want die brug kost daadwerkelijk ongeveer 4,8 miljoen en hij staat in de boeken voor 2,5. En of er dankzij deze brug mensen vanuit de auto op de fiets zijn gestapt, dat kunnen we niet meten. Nou, indicatoren ontbreken, maar het college heeft ook zijn best gedaan om dingen te realiseren. Dat hebben we in het sociaal domein gezien, maar omdat doelen niet meetbaar zijn is het niet te controleren. Het college heeft, wat de rapporteurs ook aangaven, heel mooi werk verzet met het ik doe mee project. Maar omdat doelen niet meetbaar zijn, kunnen we u hier niet eens de complimenten geven die u zou moeten krijgen. Nou, dan strijken we hier over ons hart en geven we u alsnog die complimenten, omdat het ons toch wel echt duidelijk is dat het wel is gelukt. Maar wat ook duidelijk is, is dat we geen voortgang boeken bij de verklaring voor de gelijke behandeling van de sport. Iets waar deze raad al jaren kritisch op meekijkt. En als we dan zien dat nog steeds maar 70 van de 114 verenigingen deze verklaring hebben getekend, dan zou je daar toch nog even iets meer informatie bij verwachten. Jaarrekening biedt dus onvoldoende samenhang van doelen, prestaties, middelen, om tot een juist oordeel te komen. Het college doet de gemeenteraad te kort, omdat wij onze controlerende taak niet goed uit kunnen voeren. We weten niet of het beleid werkt en we kunnen onze kader stellende rol niet goed vervullen. En een correcte informatiepositie, nou, dat heeft u gisteravond nog kunnen merken in de raad, die is hier van groot belang. Dus u voelt het misschien wel aankomen. De VVD voelt zich na het controleren van deze stukken een docent met een dilemma. Geef je de student een 6- of wordt het een onvoldoende. Of wordt het dan dus toch die gehaktdag. Dat willen we toch nog laten afhangen van de reactie van het college op onze termijn, of het college ons ervan weet te overtuigen of ze echt voldoende zicht bewust zijn van dat dit echt beter moet. Want wij moeten onze taak goed kunnen vervullen. En met de aanbevelingen van de rapporteurs zullen we uiteraard instemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer van den Doel.

De heer Van den Doel: Dank u wel, voorzitter. Wij zien het toch ietsje zonniger in dan de VVD. Alhoewel wij eigenlijk ook onze kritiekpunten hebben. Maar laat ik eerst eens beginnen. Dit is het eerste jaarverslag waar wij, als deze raad, verantwoordelijk voor zijn. En over het algemeen kunnen we zeggen dat de jaarcijfers er goed uit zien. Er is uiteindelijk afgesloten met een kleine winst. Tegelijkertijd plaatsen ook wij de kanttekeningen erbij dat de winst, of het positief saldo, sorry, dank jullie wel. Positief saldo, dat dat komt doordat we dingen niet hebben uitgevoerd of de personele bezetting niet op peil hebben kunnen houden, zoals gewenst. Dus die cijfers, daar moeten we in 2019 en 2020 mee gaan dealen, waar we nu plezier van

hebben .Maar dat is zoals je een balans opmaakt, als je een voordelig bedrag hebt, dan boek je die op. En ook al komt de last later te liggen, dat is voor het volgend jaar. Volgende week hebben we het daarover en dan komen we daarop terug. De Duisenberg Light, de rapporteurs, dank jullie wel. Jullie hebben zoveel meer gevonden dan ik. En daar voel ik me eigenlijk een beetje schuldig over, want ik vind dat ik meer had moeten vinden. Dat is me niet gelukt. Ja, dank u. maar het zijn goede conclusies, dat het duidelijk is. Jullie geven ook duidelijk aan wat er gebeurd is en wat je niet hebt kunnen concluderen en wel hebt kunnen concluderen. Over de smileys, daar blijven we altijd van mening verschillen, omdat dat verschillende soorten smileys zijn. Het is een proces, het is een inspanning of het is een cijfermatig. Er wordt gepleit voor steeds meer cijfermatige smileys of indicatoren, om het beter te zeggen. En ik denk wel dat dat van belang is, omdat het meningsverschil tussen raad en college daarom een stuk minder zal zijn. De ongedeelde stad, dat is voor ons als GroenLinks belangrijk. In 2018 was het jaar van de toegankelijkheid, waarin een begin is gemaakt voor toegankelijk halen voor 2030. Er moet echter nog veel gebeuren om Haarlem op alle terreinen toegankelijk te maken. Fysiek, sociaal en communicatief. De komende jaren zullen we hier aandacht voor blijven vragen. Een goed voorbeeld is dat inwoners met een laag inkomen de weg naar inkomensondersteunende maatregelen vaker hebben gevonden, omdat de informatie erover op de website en in de brieven op taalniveau B1 wordt aangeboden. Daarvoor dank. De jeugdzorg en de Wmo vormen grote zorgpunten. Die vragen een veel grotere bijdrage van de gemeente dan door de regering vastgestelde compensatie. We zullen dit wel moeten oplossen om de jongeren niet in de kou te laten staan. Dat kan niet en dat mag wettelijk niet. Dan cultuur. Cultuur is belangrijk voor Haarlem, daar zetten we ons altijd goed voor in. We hebben de bibliotheek geld gegeven om goed te kunnen verbouwen en we hebben de kleine instellingen extra geld gegeven, structureel, zodat ze beter hun functie kunnen uitoefenen en daar zijn we trots op. De duurzame stad. Ja, we doen veel .Veel maatregelen die we hebben afgesproken komen nog. De autovrije binnenstad, milieuzones, warmtenet. Maar we moeten nog meer onze best doen en dat vraagt iets van iedereen. College, raad, ambtenaren en Haarlemmers. Met zijn allen moeten we deze opdracht, die we onszelf gesteld hebben, moeten we volbrengen. En soms is het zo dat de pijn die je nu voelt is altijd erger dan de pijn die in de toekomst ligt. Daarom moeten we nu dingen doen, ook al kost het geld. Omdat als we het niet doen, in de toekomst het veel meer geld gaat kosten. Dus laten we daar scherp op zijn dat we de maatregelen nemen om de groei van de stad te stimuleren, dat we maatregelen nemen om te zorgen dat de Haarlemmers van morgen het een stukje beter hebben. Duurzaamheid. Duurzaamheidslening is een succes. Daarmee brengen we de stad op een hoger plan. Dan hebben we nog de CO2 reductie als kritiekpuntje. Dat wordt wel als voldoende gezien, maar het is natuurlijk nog veel te laag. Dat wordt ook erkent in het jaarverslag, maar wij zouden graag zien dat er een stapje op ging, want het is een van de belangrijkste problemen die storm in hand naar ons toe komen. En daar willen we graag een antwoord op geven. Wij zijn voor aardgasvrije woningen en bedrijven en de eerste projecten die gasvrij zijn worden uitgevoerd. Het start up klimaat is verbeterd, maar er is nog heel veel te doen. Zeker met startups die duurzaamheid en circulariteit voorstaan. De gemeente stelt dat ze betrokken is bij onder andere Cirkelstad. Dat vinden we positief als GroenLinks en we zijn dan ook benieuwd naar de resultaten voor het komend jaar, waarin die inspanning van de gemeente, samen met die startups, ook de waarheid zal worden. Daar gaan we vanuit. De groeiende stad. We zien dat er meer huizen zijn bijgekomen, 837. Minder dan gehoopt, maar het is wel gerealiseerd. En daaronder zijn 200 sociale huurwoningen. Toch zijn de wachtlijsten nog steeds groter geworden, dus we moeten er heel hard aan blijven werken. En dat doen we via het coalitieprogramma, de 40 40 20 proberen we daar zo goed mogelijk op in te zetten. Want uiteindelijk is het zo, hoe u het went of keert, veel Haarlemmers wachten op een woning en heel veel Haarlemmers wachten op een sociale woning of een middel dure huurwoning. De organisatie, wat betreft de IT, daar maakt het verslag van PWC zich terecht zorgen. Gelukkig worden veel zaken wordt gezegd in het jaarverslag aangepast en verholpen. Maar wij zouden adviseren om toch vooral ook de menselijke component daarbij niet te vergeten. Je kan elk gat digitaal dichten. Maar maakt het werken daarmee ook lastiger, waardoor mensen

workarounds gaan maken die gevoelig zijn voor in- of externe hack. Als je elke zoveel tijd je wachtwoord moet vervangen, dan zet je het op het schoolbord zodat je niet vergeet dat dit moment dat je wachtwoord is. Vaak kunnen andere mensen meelesen op zo'n geval. Je maakt procedures die net niet voldoen aan hoe jij altijd werkte, dus zoek je een andere oplossing, waarbij je ook weer de boel open zet. Dus let op de menselijke factor binnen de IT. Ik spreek overigens hier uit ervaring, om dat voor de zekerheid nog te zeggen. Een vergroting van de diversiteit in het personeelsbestand, daar zijn we altijd als GroenLinks een groot voorstander van. En net als de VVD en we zullen daar om blijven vragen en we hopen dat het college en de ambtenaren zich blijven inspannen om de diversiteit binnen de gemeentelijke staf te vergroten. De aanbestedingen, het is al gezegd, daar moet het college, daar moeten de wethouders op hameren dat dat goed gebeurt. Aanbesteding is namelijk hartstikke makkelijk. Je schrijft er een en je maakt een optimistische inschatting en je zit op 190 duizend euro en dan hoeft je het niet Europees aan te besteden. En dan blijkt aan het eind dat het 3 ton gekost heeft, omdat toch de inhuur nog eens een keer wordt ingehuurd omdat het noodzakelijk is of dat je vindt dat het zo moet zijn. En ondertussen loop je volledig uit de pas. Dat is wel een punt waar we ook onderschrijven van: soms worden de zaken door het college vrij positief voorgesteld en daar is wel enige aandacht voor dat we er toch wel op letten dat er soms weinig rekening mee wordt gehouden met tegenvallers. Er worden nu een aantal dingen begroot, waarbij we de meicirculaire krijgen en weten dat we het nu al niet kunnen gaan betalen. In de risico's wordt gezegd: de Wmo en de btw, dat zijn risicofactoren. En ondertussen weten we dat het geen risicofactoren meer zijn maar '...'. Conclusie. Als we heel technisch naar de jaarcijfers kijken, het jaarverslag, maar in ieder geval de jaarcijfers. Dan zien we dat behoudens enkele afwijking het goed is. Als je kijkt naar de verschillende programma's, dan valt daar op dat daar hard is gewerkt door het college en door de ambtenaren. Veel is in beeld gebracht en er is ook veel bereikt. Maar doelen zijn niet allemaal gehaald en soms zijn er vage omschrijvingen van behaalde resultaten of inspanningsverplichtingen en dan kunnen wij niet goed beoordelen wat er nou wel en niet gebeurd is. Daar moeten we aan blijven werken voor de goede controle en hopelijk kan het college daarmee instemmen. Maar over het geheel stemt het ons tot tevredenheid. Er is tot slot een klein batig saldo geboekt en daar zullen wij dan in 2019 en 2020 mee moeten werken. Als GroenLinks kunnen we dan ook in principe, dat zal u niet verbazen, akkoord gaan. Maar we wachten wel de antwoorden van de college, van de wethouders, af. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Ja, dank u wel. Het zal u misschien verbazen dat ik het u vraag, maar laat u zich nou als GroenLinks alleen leiden door het geld? Dat als er een positief saldo staat, die 5 ton wat zoals wij al zeiden een geluk bij een ongeluk is, dat u het dan akkoord vindt. Maar er is toch duidelijk onderzoek gedaan en die doelmatigheid en die doeltreffendheid, die kunnen wij toch niet echt heel erg goed controleren. Dus hoe steekt u dat af tegenover uw controlerende taak?

De heer Van den Doel: Ja, ik heb ook uitgelegd dat soms de doeltreffendheid er niet is en dat dat beter moet. En ik vind dat dat ook beter kan en ik denk dat daar ook dingen op aangegeven zijn dat dat zo gaat gebeuren. De rapporteurs van de Duisenberg Light hebben daar dingen over gezegd die van belang zijn en die ook worden overgenomen. Dus daar heb ik vertrouwen in, daar hebben wij vertrouwen in. En we opereren op het scherp van de sneden. En als we hier hadden gezeten met een verlies van 10 miljoen, maar wel met behaalde resultaten, dan had denk ik dit huis te klein geweest, om dat we al op het scherp van de snede opereren. We hebben de schuldquote verhoogd. Op basis van wat we nu weten, gaan we die 120% net niet halen, daar ben ik blij om. Maar dat betekent wel dat zoiets als 500 duizend euro batig saldo aan het eind van 2018 wel van belang is. Dat is een goed signaal, dat betekent dat we de schulden niet laten oplopen. Dat doen we al door de

investeringen die we doen, noodzakelijker wijze, om deze stad voor te bereiden op morgen en om te zorgen dat er extra woningen komen, dat de stad goed functioneert. En investeren, de kosten gaan voor de baten uit en soms zit dat zo, maar dat is de reden waarom wij blij zijn met die 500 duizend euro.

De voorzitter: De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, GroenLinks zegt: we zijn tegen de gedeelde stad. En bij het onderwerp huizen zei u: daarom hebben we die 40 40 20 regeling. Maar als u tegen de gedeelde stad bent en meer wijken hebben 85% sociale huur. Ik denk dat we in wijken in West-Haarlem misschien nog niet eens 10% sociale huur hebben. Is het dan verstandig om die 40 40 20 vast te houden, als u nou echt tegen de gedeelde stad bent, is het dan niet verstandiger om twee basisprincipes te hebben, zodat die gedeelde stad sneller afneemt in plaats van heel langzaam.

De heer Van den Doel: Nee. Als er 85% sociale huur is en je bouwt 40% nieuw bij, dan gaat het percentage sociale huur naar beneden. Ja, over twee wijken hebben we gezegd: daar bouwen we geen sociale huur meer. En ja, we hebben gezegd: in west gaan we 50% sociale huur. Dus we zijn dat aan het corrigeren. En dat krijg je niet door te zeggen: we bouwen geen sociale huur meer in de Schalkwijk en alleen maar sociale huur in West. Dat gaat domweg niet lukken en het beantwoordt ook niet aan de eisen en de wensen van de mensen die in Schalkwijk wonen of de mensen die in West wonen. De mensen in Schalkwijk willen ook betere huizen, maar die willen ook sociale huurwoningen. Want die wonen in woningen, die moeten opgeknapt worden, die hebben ook woningen nodig, willen in hun eigen buurt blijven wonen. En als we dat niet zouden toestaan, dan lukt dat ook niet. Dus ik denk dat wij daar een uitgebalanceerd verhaal op hebben, waar ik trots op ben.

De heer Van den Raadt: Bedankt, want u zegt nu inderdaad ...

De voorzitter: Meneer Van den Raadt, ik begrijp dat u zeg maar aan het eind van de bijdrage van de heer Van den Doel een soort bespreking daarvan wilt maken. Houdt u het bij korte interruptie.

De heer Van den Raadt: Voorzitter, hoe komt u erbij dat ik er een bespreking van wilt maken?

De voorzitter: Nou, omdat de heer Van den Doel is uitgepraat. En het val mij wel vaker op, het is niet speciaal naar u toe, maar het is in zijn algemeenheid. Interruptie is dat je iemand in zijn verhaal iets vraagt en niet dat je na afloop van het verhaal er een discussie en debat over gaat voeren. Maar gaat uw gang, gaat u uw vraag stellen.

De heer Van den Raadt: Voorzitter, daarnet hadden we een presentatie van de rapporteurs en toen moesten we de tweede presentatie doen op uw verzoek, omdat we niet tussendoor wat vragen moesten stellen maar aan het eind. Dus ik vind het wonderlijk wat u nu zegt, maar ik wil helemaal geen debat, ik wil alleen constateren en dat was mijn vraag of er niet beter twee standaarden kunnen hebben en dat de heer Van den Doel nu ook zegt: het westen van het Spaarne 50% en aan de oostkant minder als 40%. Nou, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, met uw toestemming wil ik eerst het woord geven aan mevrouw Özogul. Zij zou reageren op de rapportage over het sociaal domein en daarna doe ik de rest.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Özogul.

Mevrouw Özogul: Dank u wel, voorzitter. Ik wil eerst de rapporteurs bedanken. Zij hebben een mooi onderzoek gedaan naar Ik doe mee. En dat was toch een van onze moties naar aanleiding van onze moties. Wat wij dan zien is dat wij eigenlijk heel veel gedaan hebben. We hebben heel veel cliënten in de bijstand gesproken. We hebben heel veel onderzoeken gedaan, maar de uiteindelijke notering is niet zoals het zou horen. En eigenlijk heeft het college zich dan tekort gedaan, dus dat is jammer. Maar ook weer aan de ene kant goed om dat te kunnen zien en om dat te kunnen constateren. En hierbij wil ik toch ook mijn dank naar de wethouder uitspreken dat we dit in ieder geval goed hebben afgerond en in de toekomst ook hopelijk, ja, de cliënten meerdere keren in het jaar blijven spreken. Want dat blijkt ook nodig.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, ik wou het eigenlijk beginnen met beleidsterrein numero 5. Dat is toch wel het meest zorgelijke terrein. Maar 10% van de doel is volledig gerealiseerd. Maar 2/3^e van de investeringen. En dat is niet voor het eerst. En de rapporteurs hebben al geconstateerd dat ze heel moeilijk erachter kunnen komen: waar is die 70 miljoen aan besteed? Ik heb met de schatkistbewaarder gesproken, die heeft gelukkig gezegd dat echt die cijfers wel bekend zijn. Wij als raad, wij hebben budgetrecht, wij willen toch een oordeel kunnen vellen. Dus mijn verzoek aan de wethouder is dat toch de volgende keren meer uit te spitsen. En verder blijft het zo dat het dus een achterstand is bij het realiseren van de doelen en een achterstand met de investering. Dat hebben de vorige raadsperiode ook de hele raadsperiode gehad. Dus er zal toch wel een structurele oorzaak ter grondslag aan liggen. Ik heb gehoord dat het zwartwit werken in regie, dat daar langzaam van wordt afgestapt, dat het toch meer bemoeienis komt van de gemeentelijke organisatie. Dat vind ik erg positief. Maar ik zou graag toch ook in de commissie beheer eens een fundamentele discussie willen van: waar komt dit vandaag dat beheer en onderhoud stelselmatig zijn doelen niet haalt, stelselmatig niet de geplande investering. En wat wij dan ook een beetje jammer vinden, en ik geloof dat ook ...

De voorzitter: De heer Van Leeuwen heeft een interruptie.

De heer Van Leeuwen: Ja, voorzitter, dank u wel. Meneer Garretsen, u bent niet altijd bij de commissie beheer, maar dan heeft u wel eens door hoe vaak wij als raad bijsturen na een VO of een DO.

De heer Garretsen: Ik heb begrepen, maar goed ik ben er inderdaad vaak niet bij, maar dat dat regelmatig gebeurt.

De heer Van Leeuwen: Zou daar wellicht een oorzaak kunnen zijn voor de onderbesteding?

De heer Garretsen: U zoekt de schuld bij de raad of bij de commissie beheer.

De heer Van Leeuwen: Ik denk dat wij ook kritisch naar onszelf kunnen kijken, inderdaad.

De heer Garretsen: Dat is dan een heel positieve bijdrage aan de discussie die wij als SP willen. Laat de commissie beheer dan ook kritisch naar onszelf kijken. Waar wij ook een beetje teleurgesteld over zijn is de voortgang met het groen. Daar komen in de kadernota nog veel meer over te spreken. Beeldkwaliteit, dat is natuurlijk een subjectief begrip. Beeldkwaliteit is weer op het oude niveau. Nou ja, wij zijn het daar met zijn allen over eens en ik kijk nu mevrouw Wisse ook uitdrukkelijk aan, dat beeldkwaliteit ook een ander soort kwaliteit kan zijn. Dat je kan zeggen van: hoe meer insecten zich ergens bevinden, hoe hoger de beeldkwaliteit in elk geval van het groen. Dus dat willen wij toch al een voorschot op de kadernota discussie en de volgende jaarrekening willen wij toch graag een ander soort beeldkwaliteit en ook veel meer over groen terug en wij

betreuen het ook dat een aantal bomen met 500 is afgenomen. Nou, wij wachten met ons definitieve oordeel tot de reactie van het college, we zien daar naar uit.

De voorzitter: Dank u wel. Partij van de Arbeid, mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Dank u wel. O, gisteren ging ik ook al bijna onderuit, het gaat niet goed met mij. Een beetje meer rust, gewoon korte vergaderingen. De verantwoording voor het hele jaar verdient aandacht, wij zijn dan ook warm pleit bezorger geweest voor extra aandacht voor de jaarstukken. Wij zijn ook blij dat dat hier in uitgebreide vorm plaatsvindt. Een beetje verstoppertje een uurtje in de kadernota had niet onze voorkeur. Vanzelfsprekend gaat onze dank uit naar de rapporteurs, die ons op een hele nieuwe wijze inzicht hebben gegeven hoe het nog wel een stukje beter kan. En we gaan er ook van uit dat het college die aanbeveling ook een warm hart toedraagt en allemaal overneemt. Duurzaam doen, het coalitieprogramma. Vol enthousiasme is de coalitie begonnen in het vorige jaar. Dus de eerste bescheiden resultaten zijn in het jaarverslag terug te vinden. Maar het is toch ook wel bijzonder dat het, nou ja, we feitelijk een jaarrapportage hebben die voor een groot gedeelte nog gaat over een begroting is goedgekeurd of opgesteld door de vorige coalitie. De PvdA ging voor bouwen, bouwen, bouwen bij het nieuwe beleid. En menig discussie is dan ook gevoerd het afgelopen jaar om nog inpassen van sociale huurwoningen mogelijk te maken.

De voorzitter: De heer Van den Raadt heeft een interruptie.

De heer Van den Raadt: Ja, voorzitter. Ik doe hem meteen, want anders dan als ik beleefd wacht tot het eind, dan lijkt het net een debat.

De voorzitter: Nee, het gaat heel goed. Heel goed.

De heer Van den Raadt: Dank u, dus ik doe het meteen tussendoor. Bent u eigenlijk voorstander dat wij een begroting doen precies lopende aan onze eigen zittingstermijn? Want dat over ons graf heen regeren, dat irriteert u misschien ook.

Mevrouw Verhoeff: Nou, het irriteert me niet, want helaas denk ik dat het altijd het geval zal zijn. Of kort of lang, dat is nu eenmaal zo, want je moet het jaar wel afmaken. En de verkiezingen kosten altijd nog enige tijd en daarna krijg je nog onderhandelingen, dus helaas pindakaas, het irriteert me niet, maar het is wel jammer. Sociale woningbouw, want daar was ik, sociale huurwoningen. In de oude plannen zaten naar ons gevoel in de vorige periode te weinig.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten heeft een interruptie.

Mevrouw Van Zetten: Ja, ik wil mevrouw Verhoeff erop wijzen dat het gewoon nog dezelfde coalitie is als de vorige keer, er is helemaal niks veranderd, dus wat zit u te zeuren?

Mevrouw Verhoeff: Nou, mevrouw Van Zetten, misschien moet u even goed opletten. Wel de verhoudingen in het college zijn veranderd, ook al zijn het dezelfde partijen, en dat heeft ook consequenties voor de manier waarop er gekeken wordt naar plannen. We hebben als PvdA en GroenLinks iets meer onze stempel erop gedrukt en vorige keer lag dat iets anders. Vandaar dat we nu meer sociale huurwoningen in de plannen zijn gekomen.

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Dus u geeft eigenlijk aan dat de coalitie in twee blokken werkt en dat we nu dan een meerderheid GroenLinks/PvdA hebben, dus we hebben nu eigenlijk een twee partijen coalitie. En de vorige keer hadden we een D66 coalitie?

De heer Verhoeff: Ik weet zeker dat u dat niet zelf gelooft. Er zijn onderwerpen waar de stempel onze kant op is gegaan en er zijn stempels gedekt op andere plekken. We hebben gewoon opnieuw onderhandeld. Zo werkt dat en dat weet u heel goed. De ontwikkelzones zijn zoals iedereen inmiddels wel weet van start gegaan, in de verf gezet. En ondertussen weten wij al dat de eerste resultaten zichtbaar zijn en hebben mensen zich al druk gemaakt of de plannen goed of minder goed zijn. Toch is in de jaarstukken te lezen dat er vertraging is ontstaan in de zoneontwikkeling door capaciteitsgebrek. College, is de aanname juist dat inmiddels de benodigde capaciteit in huis is? Dat de voortvarende aanpak van de ontwikkelzones verder op stoom blijft. Zo niet, dan hoort de PvdA graag wat nodig is om dat wel voor elkaar te krijgen. Het college is actief in de slag voor het door ontwikkelen op een duurzame wijze. De PvdA blijft pleiten en bewaken dat voor iedereen, dus ook de minder draagkrachtigen, dat zij kunnen meedoen en kunnen profiteren van maatregelen in het kader van klimaatadaptatie, dan wel energietransitie. Ga zo door en maak gebruik van de vele initiatieven op duurzaamheidsgebied die uit de stad komen, of door enthousiaste bewoners, maar ook uit de verschillende raadsfracties hier aanwezig. Voor groen, duurzaamheid en klimaatadaptatie staan wij altijd op en we weten dat het college dat ook heeft. We verwachten, helaas is het niet in deze periode al gelukt voor geothermie in meer wijken, een wijk met meer sociale huurwoningen en mensen met een kleine portemonnee, dat het alsnog van de grond komt. Wij zullen dat kritisch volgen en vertrouwen daarop. Wat ons wel opviel in de stukken is dat Haarlemmers wat minder aan energiebesparingen zijn gaan doen dan in het vorige jaar. Is bekend waar deze daling door wordt veroorzaakt? Wij schatten in dat het structureel of slechts tijdelijk is. Misschien wachten mensen even af wat er verder aan beleid gaat komen. Wat in de jaarstukken opvalt, is dat er het afgelopen jaar minder uren zijn geschreven op investeringsprojecten, waardoor er ongeveer een miljoen euro minder als productieve uren kan worden uitgezet voor zeg maar de overhead die daarop zit. Want men schreef ook onderhoudswerkzaamheden, dat is gewoon een stelling die wij gelezen hebben. Maar onderhoudswerkzaamheden zijn er ook het komend jaar. En is het resultaat van 2018 reden om de te begroten productieve uren voor de ambtelijke overheid in 2019 te verlagen, of voorziet het college dat er komend jaar meer investeringscapaciteit zal worden ingezet. Voor de PvdA is het sociaal domein en de maatschappelijke participatie van zo veel mogelijk Haarlemmers, ook die met een laag inkomen, heel belangrijk. Blij zijn wij dan ook met de behaalde resultaten in de begeleiding van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Goed voor de mensen die alsnog weer vol in het leven staan.

De voorzitter: De heer Van den Raadt, weer een interruptie.

De heer Van den Raadt: Ja, u heeft het een paar keer over minder daadkrachtigen die mee moeten kunnen komen. En mensen met een lager inkomen. Kunt u even specifiek vermelden wat een laag inkomen is bij de PvdA?

Mevrouw Verhoeff: Nee, want dat weet u zelf net zo goed, dus ik ga verder. Wethouder, wij vinden het een goed resultaat ...

De voorzitter: De heer Van den Raadt nog een keer.

De heer Van den Raadt: Voorzitter, ik vraag die vraag omdat vorige keer PvdA bij een onderwerp zei dat mensen met een laag inkomen, en dat waren dan mensen die 45 duizend euro verdienden, ook een woning

moesten kunnen krijgen. Maar ik was verbaasd dat mensen met 45 duizend euro bestempeld werden als mensen met een laag inkomen. Dus wat is nu uw definitie precies?

Mevrouw Verhoeff: Die definitie ga ik u niet geven, want u weet dondersgoed dat mensen die afhankelijk zijn van een sociale huurwoning in ieder geval geen rijke mensen zijn. Het is een groot deel van onze Haarlemse bevolking, maar daaronder zijn ook echt de lage inkomens. En ik weet zeker, mensen onder of op bijstandsniveau of met een minimum loon, die horen daar zeker toe. Ik wil graag verder gaan met mijn termijn. Er waren zorgen over de aanbesteding van de jeugdzorg. Met grote inzet heeft het college gezorgd dat ook de meest kwetsbare jongeren blijvend kunnen worden geholpen. En blijvende zorg zijn de tekorten op de jeugdzorg en de aanbesteding was niet voor niets moeilijk, dat heeft ook iets met het salaris te maken. Het college heeft tot nu toe goed opgevangen, maar toch, het blijft een zorgdossier qua financiële zin. Er is ook nog steeds zorgen over de afwikkeling van de Wmo aanvragen. Meerdere malen werden termijnen overschreden. En doordat het rijk het amendementstarief heeft ingevoerd vrezen wij voor het komend jaar nog meer. In de stad is veel gemopperd op het onderhoud van wegen, dat werd door de vorige spreker ook al aangehaald. Een enkel oud dossier is gelukkig wel opgelost, maar dat zal nog steeds aandacht vragen. Wij vinden bijvoorbeeld dat die vaart er nu krachtig bij ligt. Wat minder goed over komt op een behoorlijk aantal projecten zijn vertragingen. Er werd ook al eerder aangegeven: college, volgend jaar een hoger percentage als realisatie-doel? Wel erg tegenvallend vielen ons de prestaties op bij de speelgelegenheden, en dan ook nog hoe daar mee omgegaan wordt in de afwaardering. Primair was een bedrag van, ik ben nu even kwijt waar het over gaat, maar het is bijgesteld naar de helft. Het is met de helft verlaagd. En uiteindelijk is er maar 94 gerealiseerd. Als dit inhoudt dat alles ineens heel goedkoop is geworden, dat geloof ik niet. Maar dat is vast niet de verklaring. De vastgoedvervangingsinvestering is de tendens opvallend andersom. Primair geraamd 4.442, bijgesteld naar 6.857 en het resultaat 7.669. Dat liep als een sterk stijgende lijn. College, eens dat iets beter ramen nog wel aandacht verdient? En zeker bij tussentijdse bijstelling. Want dan mag je toch hopen dat er goed inzicht is en wat de tendensen zijn. Ik ga nog even naar toerisme. Het aantal overnachtingen en toeristische bezoekers in Haarlem is wat achtergebleven ten opzichte van de ramingen. Er zou 25% toename zijn en dat is 17 geworden. Kunt u aangeven wat hiervan de achtergrond is en of dat blijvend is of dat dat weer zal bijtrekken uit uw bekende gegevens? Gemeld wordt in de nota dat door toename van het aantal bezoekers het invoeren van betaald parkeren op zondag de inkomsten zijn gestegen. Verwacht het college dat deze tendens wordt voortgezet? Is er nog een verdere toename te verwachten door het vergroten van de autoluwe binnenstad? Dan komen we toch echt wel naar de conclusies. Dat mag ook wel, gezien de spreektijd. Wat betreft de realisatie van doelen geeft het college aan dat 76% daarvan volledig, dan wel grotendeels, gerealiseerd is.

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg heeft een interruptie.

Mevrouw Sterenberg: Ja, u vraagt of het college verwacht dat er nog meer geld binnen geharkt gaat worden met de parkeerkosten in de binnenstad. Bent u dan van plan om toch misschien mensen lagere tarieven te gaan geven, om dat te compenseren omdat we toch zo veel meer binnenhalen. Of ziet u het als een potje voor nog meer leuke PvdA projecten?

Mevrouw Verhoeff: Nou, PvdA projecten heb ik nog niet meegemaakt, dus dat wordt heel ingewikkeld. We harken ook niks binnen. We willen gewoon graag indicatie hebben hoe het werkelijk in elkaar zit en dat zou u zelf ook blij moeten maken, want op het moment dat u weet wat uw inkomsten zijn en uw uitgaven, dan kunt u tenminste ook goed beleid daar voeren, en dat geldt natuurlijk ook voor het college.

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Nou, wij weten wel dat we er teveel op binnenhalen, omdat we teveel vragen van de Haarlemse inwoners.

Mevrouw Verhoeff: Wilt u het dan misschien van een andere post afhalen, toch maar zaken als OZB verhogen om andere plannen wel voor elkaar te krijgen? Ik denk het niet. Ik weet niet uw standpunt. Even kijken, dit was ook meer een vraag van: wat gebeurt er en wat betekent het in de cijfers en niet wat wij willen. Want dat hoort bij de kadernota discussie en die doen we volgens mij volgende week. Even kijken. We hadden net gezegd dat de prestaties ...

De voorzitter: De heer Boer.

De heer Boer: Ja, ik heb een gevoel dat u nu verder gaat en het parkeergedeelte achter zich laat. Maar in dit stuk staat in ieder geval heel duidelijk dat de parkeeroverlast is toegenomen in de buurt tot 35%. Ik hoor u daar niet over. Wel over het binnen harken van extra geld. Hoe ziet u dat die overlast die is toegenomen, ik hoor u daar niet over.

Mevrouw Verhoeff: Nou, kijk. Wij gaan geen nieuwe beleidsuitspraken doen en overlast is toegenomen. Dat is altijd naar. En ook in wijken waar niks gereguleerd is, daar vindt men ook dat parkeren niet erg prettig is. Maar we hebben met zijn allen in deze raad wel afgesproken dat er alleen gereguleerd parkeren komt indien een wijk erom vraagt. Nou, daar is niet om gevraagd, niet geregeld. Ik heb het nu alleen maar over de cijfers en daar staat gewoon in dat er consequenties zijn.

De heer Boer: Ik heb u helemaal niet gevraagd over gereguleerd parkeren. Ik weet wel dat het een grote droom is van de Partij van de Arbeid om vooral betaald parkeren in de hele stad in te voeren, maar daar ging het niet over. Ik maak gewoon het punt dat ik u niet hoor richting het college dat parkeeroverlast is toegenomen. En ik hoor u niet aan het college vragen wat ze daar aan gaan doen. Ik hoor u alleen maar vragen of er meer opbrengsten komen.

Mevrouw Verhoeff: Een heb ik nog nooit gedroomd over: in de gehele stad gaan wij gereguleerd parkeren invoeren. Dat heeft u misschien als nachtmerrie meegemaakt, maar ik niet van gedroomd.

De heer Boer: Dan moet u het eens aan mevrouw Schopman vragen, als u die spreekt.

Mevrouw Verhoeff: Ja, die spreek ik ook wel eens, maar we hebben het nu over wat wij vinden en wij dromen daar niet over. En wij hebben onze prioriteiten in de tekst gekozen en u kiest uw prioriteiten. En bij ons waren dat andere en die gingen onder andere over sociale huur. Even kijken waar ik gebleven was, want dat werkt natuurlijk wel.

De voorzitter: U krijgt nog een cadeautje van de heer Van den Raadt. Interruptie.

De heer Van den Raadt: Ja, voorzitter. Dank u wel. Mevrouw Schopman. Mevrouw Verhoeff, dat u niet droomt van het invoeren van betaald parkeren in heel Haarlem, betekent dat ook, u bent toch een boegbeeld van de PvdA, dat heel de PvdA het standpunt heeft: niet overal betaald parkeren invoeren in Haarlem.

Mevrouw Verhoeff: Kijk, je voert dat soort dingen alleen maar in daar waar het nodig is. Je gaat niet zeggen: o, laten we dat maar in de hele stad doen. Dus die discussie is verder gewoon volstrekt overbodig. Waar ik wel aan toe was gekomen, was van dat het college aangeeft dat 76% van de doelen dan wel volledig of

grotendeels gerealiseerd zijn. Voor de realisatie van de prestaties is dat 85%. In vergelijking met 2017 enerzijds een stijging met vier procentpunt en anderzijds een daling met 5 procentpunt. Per saldo dus niet echt een verbetering. College, hoe kijkt u daarnaar? De gemeente sluit het jaar 2018 af met een, nu zeg ik het gelukkig wel goed, af met een positief saldo van een half miljoen euro en de schuld is minder gestegen dan voorzien. Deels heeft dat te maken met de grens aan de uitvoeringscapaciteit. College, is de verwachting dat het structureel is? En zo ja, hoe denkt u hier mee om te gaan? Voor risico's hebben we reserves, wat gaat de tijd snel. Die staan er goed voor, maar toch zijn wij wel erg bang gezien de risico's die zijn genoemd dat vennootschapsbelasting over winst op grondexploitaties ons veel geld kunnen gaan kosten. De PvdA roept dan ook op dit risico te verkleinen door komend jaar te sturen op tijdig openen van grexten, bijvoorbeeld in de ontwikkelzones waar dat kan, zodat kosten voor groei van de stad daarin, als dat passend is, worden ondergebracht en daardoor de winsten niet in geld maar in goederen worden genomen. Anderzijds pleit de PvdA om via een netwerk in VNG verband te pleiten dat het schuiven van geld tussen overheden aan de kaak wordt gesteld. Het is een soort balletje, waarbij de gemeente altijd de verliezer lijkt te zijn. Als u dan toch het rijk samen met uw partners aanspreekt, het geven met de ene hand, nu weer met de jeugdzorg, en direct terugnemen door tekorten op het gemeentefonds, dat mag ook wat minder. Dat mag u ook aan de kaak stellen. Veel risico's hebben in hoofdzaak betrekking op de realisatie van beleidsdoelen en zijn veelal niet kwantificeerbaar. Voorbeelden hiervan zijn het tijdig realiseren van nieuwe woningen, ontsluiting van ontwikkellocaties en uitbreiden van voorzieningen. Zeker bij grondexploitaties is de realisatie van het percentage van je woningen heel belangrijk om te kunnen zien en ook de opbrengsten binnen te halen. Welke significante financiële risico's zijn hierom bekend? Wanneer worden deze naar verwachting wel kwantificeerbaar? Of ziet u überhaupt mogelijkheden om dat te kwantificeren. Uit stukken bleek in eerste instantie een en al zonnigheid op te komen. Maar mede door minder fijne nacalculaties van het rijk, doordat zij minder geld uitgeven, toch een flinke afrekening. En die weten wij inmiddels, wordt doorgeschoven naar 2019. Dat maakt dat de discussie volgende week over de kadernota niet in het zonnetje staat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Voorzitter, ten eerste iedereen bedankt van de rapporteurs die zo goed door de stukken hebben gekeken. Ja, een beetje schrikbarend wat ze dan allemaal tegenkomen. Op mijn vraag van: is jullie advies om dan positief de jaarrekening te bekijken of negatief? Daar was de twijfel bij beantwoording zo lang dat ik dan als Trots Haarlem concludeer dat wij in ieder geval positief zijn over de jaarrekening. Wel goed dat we dit natuurlijk op deze manier behandelen, omdat we dan heel veel dingen aan het licht komen. En fouten maken is natuurlijk ook niet erg, want dan kan je ze verbeteren. Dus wij zijn daar heel blij met deze manier van behandelen. En dan is dit jaar dan niet goed, maar dan komt het volgend jaar zeker goed. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Meneer Van den Raadt. Het woord is aan mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Dank u wel, voorzitter. Dit is inmiddels de vierde jaarrekening die ik als fractievoorzitter met jullie mag bespreken. En ik wil een aantal van mijn verbazing en leermomenten van afgelopen jaren met jullie delen. Wat de financiën van de gemeente, dat hebben we vandaag weer in het Haarlems Dagblad kunnen lezen, zijn de ingewikkelde materie. Heel grillig ook, deels veroorzaakt door het baten en lastenstelsel, waardoor je elke keer moet opletten of je het over directe uitgaven hebt of over investeringen. En dat is ook niet 1, 2, 3, aan iedereen uit te leggen, waardoor de financiële gegevens van gemeentefinanciën vrij ondoorgroondelijk zijn voor buitenstaanders. Maar ook de regelgeving door het rijk. Het rijk is een betrouwbare, maar ook een niet zo betrouwbare partner. De algemene uitkering, waar het grootste deel van

onze inkomsten wij van afhankelijk zijn, is stabiel. Maar ook weer niet zo stabiel. Wij weten zeker dat die elk jaar komt, vrij zeker, maar het rijk blijft er mij bij stellen. De meicirculaire, septembercirculaire, decembercirculaire, het is elke keer weer spannend. En het rijk kan zelfs, tot mijn grote verbazing, met terugwerkende kracht dat nog bijstellen tot 3 jaar. En dat lost onze controller dan wel weer voor ons op, dus wij stellen hier vanavond een jaarrekening vast, maar wie weet moet dat nog volgend jaar bijgesteld worden. Eigenlijk best wel bizar. En als je braaf spaart voor je uitgaven, zoals je dat thuis ook allemaal netjes doet,

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg heeft een interruptie.

Mevrouw Sterenberg: Ja, u had het over de bijdrage van het rijk. Kan het zijn dat u zich bij het tekenen van het coalitieakkoord iets te rijk heeft gerekend? Want daar was u heel positief. Want het kon allemaal wel, want de inkomsten die wij als gemeente vanuit het rijk zouden krijgen, de uitkeringen, die zouden enorm gaan stijgen. Dus bent u zich ervan bewust dat u daarom misschien uw plannen een beetje bij moet stellen.

Mevrouw Leitner: Ja, omdat natuurlijk de behandeling van de jaarrekening zo ontzettend dicht op de behandeling van de kadernota zit komen we daar niet helemaal omheen vanavond. Maar we hadden het er ons allemaal iets anders voorgesteld, ja, als u dat bedoelt. Maar als je dus spaart voor je uitgaven, zoals je dus thuis ook netjes doet, dan kunnen de regels zomaar ineens weer veranderen, zodat je met je spaargeld eigenlijk helemaal niks kan doen. Dan leg je een reserve aan en dan blijkt ineens dat die niet meer bruikbaar is voor het doen van de investeringen. Sterker nog, het rijk ontmoedigt dat, het doen van investeringen uit de reserves. En als je behoedzaam bent, dan zijn er altijd weer urgenties en verleidingen om je geld wel uit te geven. En dat rijk beloont dan niet altijd de beste kindertjes uit de klas, de gemeentes die netjes reserves aanleggen bijvoorbeeld voor de decentralisaties in het sociaal domein. Die als verkapte bezuiniging toch naar de gemeente zijn toegegaan. De gemeente die tekorten heel hoog hebben op laten lopen worden beloont. Kortom, wat heb ik daarvan geleerd. Doe niet te gek en doe niet te voorzichtig. Doe vooral wat echt moet en echt iets waar je lang wat aan hebt. Stuur op tijd bij en maak geen plannen voor over 10 of 20 jaar. En ik ga de jaarrekening heel kort langs voor 2018, heel kort langslopen en laat wethouder Snoek een paar tips en tricks geven om volgend jaar nog een beter resultaat te halen. Want het resultaat van deze jaarrekening laat vooral zien ...

De voorzitter: De heer Aynan heeft een interruptie.

De heer Aynan: Zal ik hem nu doen voorzitter, of als mevrouw klaar is?

De voorzitter: Ik heb een voorkeur voor de interruptie als iemand een verhaal houdt.

De heer Aynan: Mevrouw Leitner, u heeft het over reserves sociaal domein aanleggen en die vervolgens gaan gebruiken om dingen te dekken. Hoort Haarlem daar niet bij?

Mevrouw Leitner: Ja, wat ik zeg is dat het rijk niet altijd de braafste jongetjes en meisjes van de klas beloont. Dus wij hebben netjes een reserve aangelegd, maar er zijn ook gemeentes die dat niet doen. Die lopen grote tekorten op, die moeten dat uit de algemene reserves dekken die misschien wat minder ruim zijn dan hier in Haarlem. En dan zit je daar met je goede gedrag in Haarlem.

De heer Aynan: De vraag is: we hebben inderdaad gelukkig ook een reserve sociaal domein van een paar miljoen. En mijn vraag is: hebben we daar niet geld uitgehaald om gaten te dekken?

Mevrouw Leitner: Dat is een vraag van de hele andere orde. Ja, we hebben daar geld uitgehaald om ambities in te vullen. Maar de reserve was ook veel hoger opgelopen dan we van tevoren bedoeld hadden. Moet u wel bijzeggen in uw antwoord, maar misschien doelt u daar een beetje op, dat we achteraf wel kunnen stellen dat het heel goed is dat we hem hebben ingesteld, want daar door hoeven we in Haarlem niet meteen in de stress te schieten bij de eerste de beste tekorten. Maar we moeten nu wel gaan bijsturen.

De heer Aynan: Is de algemene reserve voor D66 een ambitie? De algemene reserve, want ik lees in de jaarrekening dat er twee miljoen overgeheveld is uit het sociaal domein naar de algemene reserve.

Mevrouw Leitner: U haalt een aantal dingen door elkaar. We hebben eerder vorige periode een aantal beleidsintensiveringen betaald uit de reserves sociaal domein en de algemene reserve, die moet gewoon op voldoende niveau zijn.

De heer Aynan: Nou voorzitter, volgens mij lees ik het gewoon keihard in de jaarrekening. Daar is 2 miljoen uit de sociale reserve naar de algemene reserve gegaan, dat leest u toch ook?

Mevrouw Leitner: Ja, dat komt omdat de algemene reserve natuurlijk ook heel erg belangrijk is en dat die op een voldoende niveau moet zijn.

De voorzitter: Goed, tot zover. Mevrouw Leitner gaat u verder.

Mevrouw Leitner: Het jaarresultaat van deze of het resultaat van deze jaarrekening laat vooral zien dat we al heel scherp aan de wind zeilen. Het positief jaarrekeningresultaat is vooral veroorzaakt door een positieve decembercirculaire. De wet tegenvallers kunnen niet worden opgevangen. De wethouder zal de komende jaren goed moeten monitoren en niet schromen op tijd in te grijpen. Dat college keurt een uitzonderlijk groot aantal budgetoverhevelingen goed. Technisch gezien kun je signaleren dat als deze taken allemaal waren uitgevoerd dat het jaarrekeningresultaat negatief was uitgevallen. Toch laat het college zien door deze budgetoverhevelingen allemaal goed te keuren dat de ambities overeind blijven staan en dat deze taken het komende jaar nog zullen worden uitgevoerd. D66 vraagt aan de wethouder of dat realistisch is? Maar tot slot, de duizendbergmethode. Wij waren zeer benieuwd naar dit experiment. Staan er ook erg voor open om te kijken of dit de raad kan helpen om weer een beetje beter de jaarstukken te beoordelen, te begromden en te controleren. Wij waren vooraf ook wel een beetje sceptisch, eerlijk gezegd. Maar uiteindelijk zijn we niet teleurgesteld. De resultaten van de Duizendbergrapporteurs zijn helder en duidelijk. Waarvoor grote dank. Goed dat een aantal mensen gewoon de gelegenheid hebben gehad en de tijd erin hebben gestoken om gewoon een aantal zaken duidelijk naast elkaar te leggen. We vinden het ook een hele goede aanbeveling om een hele PNC-cyclus daarin mee te nemen. Dan kunnen we beter zien of we wel congruent zijn en blijven. Mooi dat het college de aanbevelingen overneemt. Wij danken de rapporteurs voor hun inzet. Het helpt ons gewoon weer eens fris, anders en scherper naar de jaarstukken te kijken.

De voorzitter: De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, vindt u ook net als mevrouw Verhoeven van de PvdA dat het jammer is dat deze jaarrekening nog onder het vorige college viel?

Mevrouw Leitner: Het was een uitstekend college.

De voorzitter: Dan gaan we naar de heer Smit, OPH.

De heer Smit: Dank u wel mijnheer voorzitter. Geachte college en geachte collega's, allereerst complimenten voor de twee Duizendbergteams. Als vorig voorzitter van de rekenkamercommissie weet ik wat voor een klus het is om jaarrekening en jaarverslag te doorgronden en te analyseren. Dat is echt een hell of a job en jullie werk was in korte tijd ook echt heftig. Complimenten! Ook complimenten voor de aftrap in de eerste termijn door mevrouw Sterenberg. Veel van onze opmerkingen zijn benoemd door haar en die herhaal ik hier dus niet. Eentje wel, het is al een paar keer gezegd. Het resultaat van €500.000 positief is eigenlijk een negatief resultaat als je beseft dat vacature vinden moeilijk ging en investeringen lang niet allemaal gerealiseerd konden worden. In de kadernota is ten aanzien van het vaststellen van de jaarrekening zichtbaar, dat gaan we volgende week doen, dat er in de 5 ton ook nog een aantal posten zit dat regionale middelen betreft of gelden voor 2019. Als je die eruit vist, is het echt wel een verlies. Maar, laat ik zeggen: gelukkig geen groot verlies. Maar de spanning zit op de exploitatie. De uitgaves zijn fors gestegen, heel fors, en gelukkig ook de inkomsten. Maar de toevoeging aan de reserves is ten opzichte van 2017 fors gedaald. Kortom, spanning. De accountant geeft een goedkeurende verklaring en daar is heel hard voor gewerkt. Met als voorbeeld ons financiële orderteam. Dat brengt opa Harm tot een al jaren bestaand zorgpunt en dat is de kwetsbaarheid van de eerste en tweede- ja, dan maak ik Engels en Nederlands door elkaar- line of defense. De afdelingen en de controle daarop. Wij vragen ons af of in 2019 de kwaliteit van de eerste en tweede line of defense op orde is of komt. Dat is een vraag waar we hopen dat het college nu even duidelijkheid over kan geven. Hoe staat het daarmee? De belastingdruk in Haarlem is erg hoog. Al het binnengekomen geld is uitgegeven en toch zitten er nog een fors aantal langlopende knelpunten in onze stad. Het duidelijkst in het oog lopend is toch wel het zwerfafval. Dat zie je meteen en dat is in onze ogen nog steeds even erg als in 2017. De totale schuld is in absolute zin gegroeid en alle uitgestelde investeringen zijn straks nog duurder omdat bouwkosten oplopen. Over de schuld heb ik het volgende week nog wel en de consequentie voor de komende jaren. Maar, ook hier weer is voorzichtigheid troef en is duidelijk dat de schuld onder druk staat. De risicoparagraaf, nog niet genoemd vanavond, vinden wij zeker voor de IT-aspecten nog steeds wat dun geanalyseerd. Het RKC-rapport vraagt onzes inziens een gedegen analyse van de risico's. Geacht college, krijgt de IT-analyse in de risicoparagraaf in 2019 extra belichting? OP Haarlem is van mening dat er verhoudingsgewijs te veel middelen aan de coalitieambities zijn besteed en te weinig aan langlopende problemen in de stad als zwerfvuil, achterstallig onderhoud gemeentelijk bezit en toegankelijkheid van de stad voor mensen met een beperking. Uiteraard, ja dat zeg ik toch wel, volgen wij de accountant voor wat betreft de jaarrekening. Een goedkeurende verklaring is echt een goedkeurende verklaring. Maar op inhoud zijn wij nog een keer mild met een 6 min. Maar er is meer Balans nodig in 2019 tussen ambities en noodzakelijkheden om dat cijfer te houden of te verbeteren. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel voor het woord voorzitter. Het gaat geweldig met Haarlem. Vooral als we uitzoomen en van bovenaf kijken naar het jaarverslag. Dan gaat het geweldig met Haarlem. 198 smileys en daarvan zijn er slechts 5 rood. Dat betekent dat Haarlem in het afgelopen jaar 97,5% van haar doelen heeft bereikt. Het gaat geweldig met Haarlem. Omdat het zo goed gaat, roept het CDA het college dan ook op om haar doelen voor het volgend jaar wat uitdagender te stellen. Als je bijna elk jaar 100% van je doelen haalt dan ben je of briljant of je hebt je doelen te laag gesteld. Wij horen graag van het college welke van de twee het is. Voor het gevolg van mijn bijdrage zal ik nog wat meer inzoomen op bepaalde beleidsvelden. De commissie beheer sla ik even over na het goede en diepgravende werk van onder andere mijn collega Dreijer, maar ook van de overige rapporteurs. In totaal wil ik nog een vijftal onderwerpen benoemen. Eén: het sociaal domein, twee: participatie, drie: toerisme, vier: economie en vijf: sport. Het sociaal domein: in 2018 is aan meer dan 7000 huishoudens een Haarlempas verstrekt. Dit ter bevordering van de zelfredzaamheid. Dat is goed, maar

wij betreuren wel dat de overgang naar stichting Leergeld heeft gezorgd voor wachtlijsten en voor vertraging. Dit had onzes inziens beter gekund. Veilig Thuis, ook Veilig Thuis heeft de afgelopen tijd veel te maken gehad met wachtlijsten. Het CDA hoopt dan ook dat met de extra 5 ton aan investeringen deze instelling nu en in de toekomst wel beter zal gaan functioneren. Wij zouden graag zien dat de wethouder ons goed op de hoogte houdt van alle vooruitgang. De Wmo, ook de wachtlijsten bij het Wmo baart ons zorgen. Het lijkt alsof het college maar niet in controle komt en maar geen grip krijgt op die ontstane wachtlijsten. Vraag aan het college: wij horen graag op welke manier het college van plan is alle aanvragen binnen de wettelijk gestelde termijnen te gaan afhandelen. Dan over mantelzorgers: het aanbod en ondersteuning voor veel mantelzorgers heeft ook nog verbetering nodig. Het percentage overbelaste mantelzorgers is gelijk gebleven met het jaar daarvoor. In de ogen van het CDA dus veel te hoog. Ook de mantelzorgers van niet-Westerse afkomst worden niet of moeilijk bereikt. Vraag aan het college: welke maatregelen gaat het college nog meer nemen om mantelzorgers verder te ontlasten? Het CDA wil hierbij meegeven dat een relatief kleine investering aan de voorkant kan zorgen voor grote opbrengsten aan de achterkant. Immers, als een mantelzorger uitvalt dan moeten we vervolgens voor twee mensen dure externe professionele hulp worden ingehuurd. We roepen het college dan ook op om extra in te zetten op het voorkomen van overbelasting bij de mantelzorger.

De voorzitter: Er is een interruptie van de heer Smit.

De heer Smit: Mevrouw De Raadt, ik luister met aandacht naar uw woorden maar is dit nou eigenlijk de ambitie jaarrekening of is dit nou kadernota? Bent u uw huiswerk voor volgende week al aan het vertellen?

Mevrouw De Raadt: Ja, ik begrijp uw vraag. Ik had in principe een analyse van de jaarrekening had ik voorbereidt voor de commissie bestuur. Dat agendapunt is toen eigenlijk doorgeschoven. Toen leek het ons als fractie beter om hier meer te richten op het jaarverslag dan op de puur inhoudelijke cijfers. Vandaar dat ik voor deze aanpak heb gekozen. Maar als u wil kan ik mijn analyse van de jaarrekening nog wel naar u mailen hoor? Is geen enkel probleem.

De heer Smit: Dat vind ik ook aardig. Die heb ik graag van u trouwens, maar ik heb het gevoel dat u eigenlijk het college opdrachten geeft voor 2020 die we eigenlijk volgende week met zijn allen bij het college neerleggen. Het is ook moeilijk om die scheiding te maken van: wat gebeurt er in '19, in '18 en wat gaan we in '19 over '20 vertellen. Maar eigenlijk bent aan het uitleggen: college u heeft de opdracht voor 2020.

Mevrouw ....: En dat hoort bij kader.

Mevrouw De Raadt: Nou, ben ik niet helemaal met u eens. Kijk, wat wij hier doen, in ieder geval als CDA hebben we geconstateerd van de cijfers voor 2018, het aantal overbelaste mantelzorgers die is nog steeds even hoog als de jaren daarvoor. Dus in die zin roep ik de gemeente of het college inderdaad op voor de jaren daarop er wat aan te gaan doen. Maar ja, dat kan ik alleen weten omdat ik de cijfers van 2018 heb bestudeerd. Het is een beetje een wisselwerking. Ik sluit inderdaad niet uit dat ik volgende week nog een aantal dingen zal herhalen die ik vanavond ook heb gezegd. Maar ik hoop dat u mij dat wil vergeven.

De heer Smit: En dat verwijt ik u dan niet.

Mevrouw De Raadt: Oké, dank u wel. Ik sluit het sociaal domein af met een compliment. De afdeling Schulddienstverlening die is in vergelijking met 2017 en 2016 een stuk beter bereikbaar geworden en dat is goed. Wij hopen dan ook dat de andere afdelingen van de gemeente Haarlem daar een voorbeeld aan zullen nemen. Complimenten! Dan twee, participatie. Bij deze coalitie staat burgerparticipatie hoog in het vaandel.

Vandaar dat bij het beleidsveld duurzame stedelijke ontwikkeling expliciet geschreven staat dat het college wil investeren in de samenwerking met bewoners en de ondernemers van de stad. In 2018 is het college begonnen met het schrijven van ontwikkelvisies en inmiddels zijn er vijf besproken. Het CDA zou het college dan toch echt op het hart willen drukken dat juist bij deze ontwikkelvisies de samenwerking met bewoners en ondernemers van essentieel belang is voor het succes en toekomstig succes van zo een visie. Want er gaan grote veranderingen plaatsvinden in hun wijk. De stem van die mensen die mogen wij gewoon niet zomaar naast ons neerleggen. Wij roepen het college dan ook op om nog eens kritisch kijken naar deze participatietrajecten en lessen te trekken uit onder andere de projecten zoals Plaza West, maar ook de ontwikkelvisie Zuidwest. Toerisme. Haarlem heeft het afgelopen jaar meer dag bezoekers aangetrokken dan de jaren daarvoor. Dat is ook goed voor Haarlem. Toeristen brengen levendigheid en ondernemers kunnen daaraan verdienen. Maar toerisme heeft ook een keerzijde. Denk aan drukte, denk aan geluidsoverlast, denk aan afvaloverlast. Wie vorige maand aanwezig was bij de bijeenkomst van toerisme in de binnenstad die merkt dat de grens bij sommige bewoners is bereikt. Wat het CDA betreft is het huidige niveau van toerisme goed, maar is de grens wel in zicht. Wat ons betreft doen we dan ook een stapje terug als het gaat om toerisme bevorderende maatregelen en kijken we nog eens kritisch naar het hotelbeleid waar onlangs de inspraak is in geweest. Want zelfs als we nu op de rem trappen dan zal het nog enige jaren duren voor dat dit effect heeft op de toerismestroom. Door met...

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja, we kunnen toch direct die borden in Amsterdam weg laten halen? Waar men mensen naar Haarlem worden gedirigeerd? Little Amsterdam, dat zijn wij. Op het museumplein. Kunt u krachtaardig optreden. Gelijk weghalen.

Mevrouw De Raadt: U doelt denk ik op de borden van adem Haarlem? Dat heb ik inderdaad vorig jaar al besproken met Haarlem Marketing. Ik heb daarover mijn zorgen geuit en zij begrepen die. Eerst niet, toen heb ik nog een keer mijn zorgen geuit en toen begrepen ze het wel. Ze hebben ongeveer, denk ik, een driekwart jaar geleden hebben ze aan mij verzekerd dat die borden inderdaad weg zijn en dat we zijn gestopt met die campagne. Economie, het CDA is blij met de overall banengroei in de stad. Daarnaast zijn we ook zeer tevreden dat de Waarderpolder een bedrijventerrein blijft. Deze plek is onzes inziens gewoon niet geschikt om te wonen als we tegelijkertijd ook het aantal arbeidsplekken willen vergroten. Wat wel een punt van aandacht moet blijven is de groei van het aantal woningen ten opzichte van de groei van het aantal banen. We merken dat er consequent meer woningen bij komen dan banen. Het fenomeen wat we ook bij veel ontwikkelvisies zien. Het aantal geplande banen loopt consequent achter bij het aantal geplande woningen. Wanneer we 25.000 extra mensen een plek willen geven om te wonen in Haarlem, laten we ze dan ook een plek geven om te werken in Haarlem.

De voorzitter: De heer Wiedemeijer.

Mevrouw De Raadt: Vraag aan het college...

De voorzitter: De heer Wiedemeijer.

De heer Wiedemeijer: Eén vraag voor u. ik had het als technische vraag ingediend. Afgelopen jaar was er een mening tussen woning en werken en is juist verbeterd. Dus als u zegt: het aantal banen neemt consequent minder snel toe dan het aantal woningen, dan klopt dat niet met de informatie in het jaarverslag. Bent u daarmee bekend?

Mevrouw De Raadt: Dan hebben we toch echt andere informatie. Want mijn informatie, en die haal ik ook uit het jaarverslag, is dat het aantal woningen consequent harder groeit dan het aantal banen. Dus een vraag aan het college: voor het CDA is dit een belangrijk punt van aandacht en wij horen dan ook graag hoe het college denkt het aantal banen evenredig te laten groeien met het aantal woningen? Dan nog even afsluitend kort...

De voorzitter: De heer Smit heeft nog een interruptie.

De heer Smit: Mevrouw De Raadt, nu we toch nog eventjes, en in uw betoog snap ik dat, even doorkijken naar nu en straks. Constateert u inderdaad uw bezorgdheid dat bij alle ontwikkelingen een '...' van 0,4 in Zuidwest voor het aantal banen niet toereikend is? Bent u met Open Haarlem eens dat je ongeveer richting 0,6 per inwoner moet denken om ervoor te zorgen dat de stroom de stad in en uit niet toeneemt?

Mevrouw De Raadt: Als het aan mij ligt nog hoger. Ja, eens. Dan afsluitend nog even kort over de externe inhuur bij de gemeente zelf. We zien dat de kosten van de externe inhuur als percentage van de totale loonsom sinds 2015 weer is gestegen. Van 4,8% in 2015 naar 12% in 2016 tot maar liefst 17% in 2018. Terwijl het ook nog eens, dat blijkt ook uit het jaarverslag, moeilijk bleek om op een gespannen arbeidsmarkt alle openstaande vacatures te vervullen. Was dat wel gelukt dan had het percentage externe zowaar nog hoger gelegen. Vraag aan het college: het CDA hoort graag van het college hoe ze het percentage externe inhuur weer willen laten dalen. Dan kom ik bij mijn laatste onderwerp. Ik denk dat het daarna pauze is, hoop ik voor jullie. Dat is sport. Dan wil ik graag afsluiten met een aantal complimenten.

De heer ...: Een aantal?

Mevrouw De Raadt: Ja, misschien is het toeval of misschien komt het omdat er een CDA-wethouder op sport is. Ik weet het niet, ik weet het niet. Maar na jarenlange voorbereiding is in 2018 de nieuwe Duinwijkhal feestelijk geopend en het ziet er in één woord prachtig uit. Ook de nieuwe padelbanen of padelbanen, volgens mij is het padelbanen bij '...' en het Haarlemse honkbalweek waren het afgelopen jaar weer een succes. Complimenten daarvoor. Nieuwe beachvolleybalveld, de BAVO-beach, ook iets wat wij erg belangrijk vonden. Is een goed voorbeeld van hoe Haarlem is meegegroeid met de nieuwe ontwikkelingen die er op sportgebied zijn. Ook daarvoor complimenten. Concluderend, het is niet voor niks dat Haarlem de fitste stad van Nederland blijkt te zijn. Ja, ja, Haarlem – voor wie het nog niet heeft gelezen in de verschillende media – Haarlem is de fitste stad van Nederland en dat komt mede door ons fantastische sportbeleid. College hou dat vast.

De voorzitter: De heer Garretsen is ook fit.

De heer Garretsen: Ja, ik ben verbijsterd. Bedoelt u de fitste stad of de fitste gemeente?

Mevrouw De Raadt: Ja, u weet inderdaad wat ik bedoel en ik bedoel... Nou, weet ik eigenlijk niet. Want het onderzoek, nee, het onderzoek had het over de stad Haarlem.

De heer Garretsen: '...' Gemeente Friesland waar ze ongetwijfeld wat fitter zijn, lange schaatsen enzovoorts enzovoorts.

Mevrouw De Raadt: Het onderzoek had het over de stad Haarlem, maar als we het hier hebben dan spreken we inderdaad altijd over de gemeente Haarlem en het mooie dorp Spaarndam. Tot zo ver voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. U hoopte dat het pauze zou zijn. Ik stel toch voor dat wij nog even deze termijn van de raad afmaken en dan nog... Of wilt u echt nu koffie? Nee, eerst even afmaken. Goed, wij gaan naar de Actiepartij. De heer Hulster.

De heer Hulster: Dank u wel voorzitter. Ja, wij hebben gehoord dat schuld daalt of we hebben kunnen lezen dat schuld daalt. Maar de vaste schuld is gestegen, dus de vaste schuld stijgt en de kortlopende schuld is gedaald. Wij vragen ons toch echt af wat je liever hebt? Wat ons betreft hadden we liever natuurlijk gezien dat de vaste schuld was gedaald. Het is ons ook opgevallen dat een aantal zaken niet verantwoord wordt. PvdA heeft al gewezen op de projectorganisatie die €1,1 miljoen niet heeft kunnen wegschrijven als productieve uren, dus dat betekent dat iemand wat langer naar de wc is geweest een jaartje of 20. Verder hebben we ook kunnen lezen dat er 5 miljoen aan niet-verantwoorde posten in investeringen in bruggen, wegen et cetera is gedaan op een budget van 17 miljoen. Dat is bij elkaar gewoon een 6 miljoen niet verantwoord. Dat is binnen de marges, maar we hadden dat geld natuurlijk graag voor andere dingen willen inzetten. Het viel ons ook op dat een aantal bedrijfsonderdelen extra personeel heeft gekregen terwijl we ook heel vaak horen dat er onderbestedingen zijn omdat er geen personeel is te vinden. Dat vinden we ook merkwaardig. Maar wat ons echt het meeste zorgen baart is natuurlijk het sociale domein. Want de schuld is dan wel iets gedaald maar ja, het gaat echt slecht met het sociaal domein. Daar staan echt getallen waar wij ons echt over verbazen, dus daar is €8,8 miljoen aan de reserve sociaal domein onttrokken en als de cijfers worden gevolgd die er nu zijn dan is in 2021 het sociaal reservetermijn leeg. Dan is er ook nog eens 5 miljoen minder uitgegeven dan begroot in het sociaal domein. Dat betekent dat het sociaal domein nog altijd een melkkoe is, dus het sociaal domein wordt echt gebruikt om de begroting een beetje op te poetsen. Maar daar zullen we volgende week bij de kadernota...

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Verhoeff.

De heer Hulster: ... goed op terugkomen.

Mevrouw Verhoeff: Mijnheer Hulster, kunt u me uitleggen hoe het sociaal domein risico een melkkoe is? Het sociaal domein? Ik begrijp daar echt helemaal niks van, dus ik hoop dat u mij even kunt bijlichten.

De heer Hulster: Ik ga dat volgende week bij de kadernota kom ik daar wel op terug.

Mevrouw Verhoeff: Ik vraag het u nu.

De heer Hulster: Nou, in de eerste plaats is er inderdaad dus geld uit dat reserve sociaal domein onttrokken en in het algemeen reserve gestopt. Er is minder uitgegeven in het sociaal domein dan was begroot, dus dan denk ik dat er toch minder zorg bij de mensen terecht is gekomen. Hoe je het ook wendt of keert, als je minder geld uitgeeft dan heb je meer geld voor andere dingen. Dat lijkt me vrij logisch. Of dan lijkt het alsof je begroting beter passend was. Dan wil ik nog iets zeggen over gezondheid en sport. Er is al een paar keer iets over gezegd. We doen het heel goed op het gebied van sport en er is veel gebeurd. Veel. Sport is sociaal, leuk en gezond. Daardoor wordt het door iedereen als heel positief gezien. Daarvoor bouwen we dan een '...' sportcentra. Maar we weten natuurlijk ook allemaal dat gewoon in het dagelijks leven bewegen veel beter leeft dan in een sportcentrum, dus wij hebben wel het gevoel dat er wel heel erg wordt ingezet op sport om mensen gezonder te maken. Als mensen meer gaan lopen en fietsen, dat werkt eigenlijk veel beter dan een abonnement voor de sportschool. We kennen allemaal wel de sportcentra met een leuke roltrap naar de ingang toe. Zo zit het soms toch ook in elkaar. Maar goed, dat is een ander beleidsveld. Dat is namelijk het beleidsveld van de hoogwaardige stedelijke omgeving. Ik krijg er keurig een groene smiley in het jaarverslag,

maar we zien nog steeds geen inzet om de stad uitnodiger te maken voor actieve verplaatsing wijze. Terwijl de omgevingswet daar handvaten voor biedt. Ik heb het dus over de menselijke maat. Daarmee samenhangt dat we nog steeds geen heldere hoogbouwvisie hebben. Daar wachten we toch al behoorlijk lang op.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Aynan.

De heer Aynan: Dank u wel voorzitter. Allereerst natuurlijk dank voor de rapporteurs. Prima aanbevelingen. Misschien komt dat wel door de samenstelling. Precies de helft coalitie en de andere helft oppositie. Volgens mij moeten we dat vaker doen. Dan krijg je dus een gebalanceerd beeld. Ook uiteraard dank aan het PWC voor hun duidelijke bijdrage ook vanavond. Voorzitter, het is een beetje wennen ook voor mij om de jaarrekening op deze manier te behandelen. Volgens mij, zo heb ik het altijd beschouwd, is de jaarrekening echt terugkijken naar het afgelopen jaar. Zo heb ik hem ook gelezen. Overigens een zeer lijvig rapport. Over de leesbaarheid zijn de meningen, geloof ik, een beetje verdeeld. PWC heeft ook geoordeeld dat het leesbaar is. Ik vond hem minder leesbaar. In ieder geval minder toegankelijk. Dat heeft u ook kunnen zien aan de vele vragen die Jouw Haarlem heeft gesteld. Overigens dank voor het antwoord. Maar het zou eigenlijk toegankelijker geschreven moeten zijn. Als we het hebben over B1-niveau dan moet er ook gekeken worden naar dit soort documenten die ook voor de stad en het dorp toegankelijk moeten zijn. Zo zou het horen. We staan hier als volksvertegenwoordigers ons zegje te doen, maar we vertegenwoordigen inderdaad het volk, de mensen, de burgers van Haarlem en van Spaarndam. Het is hun geld waar we hier over praten en waar we ook over reflecteren het afgelopen jaar. Daarom moeten we ook gewoon heel voorzichtig ernaar kijken en voorzichtig over praten en ook voorzichtig over oordelen. PWC heeft geoordeeld: ja, het is rechtmatig wat het afgelopen jaar is gebeurd. Maar zet vraagtekens bij de doelmatigheid en doeltreffendheid. Nou ja, zo hoort het natuurlijk niet bij gemeenschapsgeld. Ik zou daar eigenlijk een vierde criterium bij willen zetten en dat gaat over rechtvaardigheid. Is het rechtvaardig wat er afgelopen jaar gebeurd is? Is het rechtvaardig dat mensen nog langer moeten wachten op een huurwoning? Is het rechtvaardig dat mensen zo lang moeten wachten op een Wmo-voorziening als je ziek bent of als je een voorziening echt nodig hebt zoals '...'. Is het rechtvaardig wat, mevrouw Verhoeff stelt de vraag aan mijnheer Hulster van de actiep partij: ja, waar ziet u dat, dat de reserves sociaal domein gebruikt wordt of eigenlijk misbruikt wordt? Mevrouw Verhoeff ik zal u helpen. Pagina 55 van het jaarverslag. 2,5 miljoen dekking om tekorten te dekken en 2 miljoen naar de algemene middelen. Ja, dan kaap je de reserve sociaal domein. Voorzitter, ook omdat dus nieuw is voor mij en ook wennen zal ik het kort houden. Want volgens mij is het ook de bedoeling dat we volgende week vooruitkijken en dat we dus kaders voor de komende jaren meegeven. Daar zal ik mijn bijdrage dan ook leveren. Eén korte vraag: ik zie dat er €150.000 voor de huur voor de opvang van Spaarnezicht dat die of gereserveerd is of al uitgegeven is, daar is ook in de beantwoording bij mij in ieder geval onduidelijkheid over. Kunt u daar alstublieft een toelichting op geven? Toch nog een beetje plagen die 2 miljoen uit de reserve sociaal domein die naar de algemene middelen is doorgesluisd, wanneer heeft de raad daar zijn goedkeuring voor verleend? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja voorzitter, de jaarrekening van 2018. Dat is wat wij ook constateerden: het laatste jaar van het vorige college geweest. Dat toont overal een vrij gunstig beeld in de ogen van Hart voor Haarlem. Baten en lasten waren uiteindelijk in evenwicht. De netto schuldquote is op het redelijke niveau van eind 2017 gebleven. Dat was 95%. Veel beleidsdoelen zijn kennelijk gehaald. Ik wil wel even benadrukken dat die redelijke netto schuldquote dat echt bereikt is na jarenlang van bezuinigen en heel veel arbeid hier in de raad maar ook in de ambtelijke organisatie. Toch is de totale schuld van de gemeente tegen de verwachtingen in gestegen van 475 miljoen naar 490 miljoen. Maar door het eveneens stijgen van de baten is de schuldquote

niet gestegen. De extreem lage rentestand betekent dat er een zeker comfortgevoel ontstaat ten aanzien van deze schuld. Dat is allemaal niet zo erg als het geld niks kost. Ondanks de hogere schuld dalen de rentelasten nog steeds. Het is nog steeds zo jammer dat wij een paar jaar geleden een extreem langlopend lening zijn aangegaan, want dat hadden wij veel goedkoper kunnen doen. Er is op dit moment een discussie binnen de economie over de stelling dat dit ook het nieuwe normaal is waarin wij leven en de schuld van de overheid eigenlijk niet ter zake doet. Tenminste, zolang je geen grote schuld in buitenlandse valuta hebt en de rente laag blijft en de centrale bankiers de rente laag houden. Laat het geld maar rollen, klinkt het hier en daar. Ons huidige college en ook onze coalitie ziet duidelijk in dit kamp voorzitter. Dit beeld wordt gelukkig niet in het algemeen gedeeld. De huidige historisch gezien bijzondere omstandigheden op de financiële markten en het unieke beleid van de centrale bankiers die de geldkranen wijd open zetten, leiden tot een zekere geldillusie rond het maken van schulden. De Nederlandse overheid streeft echter onverminderd naar verlaging van de staatsschuld. Hart voor Haarlem volgt deze lijn van de rijksoverheid en van het rijksbeleid. Externe omstandigheden kunnen immers razendsnel veranderen zoals we in de periode 2008-2013 hebben meegemaakt. Dat was eigenlijk geen leuke tijd als je in de politiek zat, want je moest alleen maar bezuinigen. Hart voor Haarlem is dan ook niet tevreden met de constatering dat de primaire begroting voor 2018 uiteindelijk met 38 miljoen is overschreden. Ook al stonden hier vergelijkbare hoge inkomsten tegenover. Prudent beleid is deze inkomsten niet volledig voor '...' zoals wij de komende jaren gaan meemaken. Maar ook deels in te zetten voor de schuldbeheersing wat uiteindelijk toch een goeie gewoonte was. Dit is in 2018 overduidelijk niet gebeurd en dat betreuren wij. Tot slot nog een opmerking. Wij lezen op pagina 185 dat er vooralsnog er geen situatie van achterstallig onderhoud in de openbare ruimte is. Ja, dat verbaast mij nou zeer omdat wij op de agenda hebben staan de ellende in Plattenwijk, en hoe heet het daar, Engelenburg. Hoe heet het? De wandelpromenade? Gaat ons vele miljoenen kosten en dat staat op instorten, dus dat is wel degelijk achterstallig onderhoud in de openbare ruimte. We constateren ook dat de kademuren gewoon op sommige punten gewoon echt slecht zijn. Bij elke aanbesteding gaan wij gewoon een enorme '...' halen. Het wordt allemaal veel duurder. De Waarderbrug staat volgens mij nu weer open omdat er problemen zijn. Zo zijn er nog wel wat dingen in de openbare ruimte, dus ik snap dat optimisme niet in deze jaarrekening. Dat moet de wethouder dan maar even uitleggen hoe dat zit. Dat achterstallige onderhoud is uiteindelijk ook een schuld aan de stad, dus als je dat erbij optelt dan zijn we toch eigenlijk niet heel erg goed bezig.

De voorzitter: Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Misschien heb ik slaap hoor mevrouw, maar kunt u mij dan ook uitleggen waar het achterstallig onderhoud staat want ik heb uitgebreid gelezen dat er heel netjes in de stukken staat dat er wel een werkvoorraad is, maar geen achterstallig onderhoud. Dus het lijkt of u wel een ander stuk heeft gelezen.

Mevrouw Van Zetten: Ik zei u op pagina 185. Leest u het maar even na.

De voorzitter: Dat gaat gebeuren, maar wij gaan luisteren naar de heer Visser.

De heer Visser: Dank u wel voorzitter. Ik zat eigenlijk te denken van: ja, welke vragen ga ik stellen? Want zo een beetje alle vragen die ik had zijn al gesteld, dus die ga ik gewoon niet herhalen. Ik denk dat mijn conclusie gewoon is inderdaad doeltreffendheid, doelmatigheid moet beter. De discussie over de smileys is al heel veel over gezegd. Ik heb een keer, geloof ik al, smarties uitgedeeld. Dat we smart moesten. Ik had eigenlijk nu een zak snoep met van die smileys moeten nemen want dat zijn echte groene smileys. Maar het aantal groene smileys had inderdaad beter oranje of rood kunnen zijn. Waar wij ons vooral zorgen om maken is de reserve sociaal domein. Daar gaan we volgende week verder over praten, maar je kan wel zeggen: de begroting eindigt mooi rond. Maar zo ziet het reserve sociaal domein in een jaar uit mijn hoofd iets van 8 miljoen

keldert, dan is dat veel zeggend. Dan moeten toch alle alarmlichten afgaan. Volgens mij is dat ook de kerndiscussie volgende week. We willen heel veel, we moeten ook heel veel en dat betekent ook dat we scherp aan de wind moeten gaan varen. Ik ben heel benieuwd hoe die discussie daarover volgende week loopt. Een zorg wil ik nog wel benadrukken. Dat is inderdaad dat we ook personeel nodig hebben om het uit te voeren. Ik geloof dat het CDA het daar ook over had, dat is een kwestie van geld maar het is ook een kwestie van het vinden van mensen. Daar maken wij ons echt zorgen over. Bijvoorbeeld voor mobiliteit. Tot mijn stomme verbazing ben ik zelf benaderd in één maand tijd tot drie keer toe om ambtenaar te worden van gemeente Haarlem. Ik heb vriendelijk bedankt. Ik heb vriendelijk bedankt.

De voorzitter: Er is iemand die van je af wil als raadslid, denk ik.

De heer Visser: Ik weet niet of de wethouder hier achter zit. Maar er wordt kennelijk wanhopig of dringend gekeken naar mensen met bepaalde profielen. Maar ik vind het wel veelzeggend dat het dus kennelijk moeilijk is om personeel te vinden als je tot drie keer toe benaderd wordt. Ja, ik wil een beetje leuk eindigen mensen.

De voorzitter: De heer Gün.

De heer Gün: Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag aan u of tenminste eerder een opmerking. Mijn collega de heer Van der Doel heeft ook aangegeven dat onder andere op initiatie van GroenLinks maar ook van andere partijen we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt graag willen betrekken in het kader van inclusiviteit en diversiteit, dus als u afstand doet van uw zetel bent u van harte welkom bij de gemeente.

De heer Visser: Ik zag ondertussen dat mijn tijd doorliep. Maar nee, zonder gekheid. Dit is wel echt een uitdaging, want we hebben bergen werk en wij vragen ook als raad heel veel van onze ambtenaren. Ik denk dat we dat ook wel ons mogen beseffen. Bij alle vragen die we stellen, bij alle moties die we indienen. Ik heb vandaag dus ook op dit onderwerp, op het jaarverslag, geen moties. Maar we staan echt voor een uitdaging. We kunnen van het college vragen van ga hard werken maar dan moet het college inderdaad wel het personeel op dit moment weten te vinden. Een zorgpuntje is wel...

De voorzitter: De heer Aynan heeft een interruptie. Wilt u nog even rustig blijven? We zijn bijna aan het eind van deze termijn.

De heer Aynan: Voorzitter? Ik stel hem maar via een interruptie aan de heer Botter. Ook in het kader van diversiteit en effectiviteit...

De voorzitter: Nee, u interrumpeert de heer Visser.

De heer Aynan: Oké, de heer Visser?

De voorzitter: We moeten hier wel echt bij de les blijven.

De heer Aynan: Heeft u een idee waarom u wel voor en baan wordt benaderd en ik niet?

De heer Visser: U zou er ook heel geschikt voor zijn, maar... Oké, wat mij wel opvalt is over realisatie van projecten het HOV. Als ik dan lees dat we in '...' in 2018 de kaders hebben vastgesteld en in maart 2018 de aanbestedingen zijn gestart ... Nou ja, wat is er sindsdien gebeurd? Er is nog steeds niets gebeurd op de Rijksstraatweg, dus hoe zit dat? We hebben kennelijk moeite om projecten op gang te brengen en we zijn alles aan het doen voor die ontwikkelzones. Maar er zijn ook heel wat projecten die eigenlijk ook qua

besluitvorming echt klaar zijn. Waarom zijn die dan nog net gestart? Waar ligt dat aan? Is daar ook een personeelsgebrek of is het iets anders? Of is het toch de provincie Noord-Holland weer ergens moeilijk over aan het doen? Ten slotte het oordeel bereikbaarheid. Er is een zeventje of zo. Maar als ik dan kijk naar het oordeel over de fiets is die veel lager. Ja, dat kan dus echt niet. Dus we zijn eigenlijk over het algemeen redelijk tevreden over de bereikbaarheid, maar over de fiets scoren we echt een zesje. Dat moet echt beter wethouder. We willen een fietsstad zijn dus ik vind eigenlijk dat het oordeel over de fiets moet zo snel mogelijk tenminste het oordeel van bereikbaarheid halen. Ik wil eigenlijk van de wethouder toezegging dat hij daarvoor gaat strijden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan tot slot mevrouw Otten.

Mevrouw Otten: Voorzitter, Liberaal Haarlem gaat in op een aantal facetten. In 2018 zijn helaas de lasten voor de burger toch weer hoger geworden. De WOZ is omhoog gegaan. Ook voor de mensen die Haarlem willen bezoeken komen er maar kosten bij. Het nieuwe parkeerbeleid, de toeristenbelasting. Beiden zijn verhoogd. Daartegenover staat dat we maar geld blijven uitgeven aan vreemde dingen waar geen Haarlemmer om heeft gevraagd. Bijvoorbeeld de nieuwe democratie. We geven geld uit om naar de burger te luisteren. Is dat niet een beetje raar? We zijn gekozen om naar de burger te luisteren. Dat zou een passie moeten zijn voor wethouders en raadsleden en niets hoeven te kosten. Als we al niet in staat zijn om tijdens de raad gewoon te zeggen wat we willen zeggen, neem gisteravond als voorbeeld, lost nog meer geld uitgeven dan wat op? Er zit hier ook het risico in dat we naar een klein groepje activisten gaan luisteren terwijl de hardwerkende Haarlemmer op dat moment op zijn werk zit in de hoop dat wij de stad besturen. Een ander voorbeeld, evalueer het nieuwe vergaderstelsel. Hier wordt een onderzoeksbureau voor ingehuurd. Waarom niet gewoon evalueren en kosten en tijd besparen? Het is wel erg gemakkelijk om belastinggeld op deze manier over de balk te smijten. Haarlem heeft continue geld tekort en besparingen zie ik niet genoemd. We blijven hopen op meer geld vanuit het rijk. Is die hoop gegrond? Waarom zetten we niet gewoon zelf de tering naar de nering? Ik zou van het college willen weten hoe Haarlem een financieel sterkere stad kan worden. Zeker nu er ambitieuze voorstellen liggen in de energietransities en we voor de opgave staan een zeer ambitieus vervoersplan te ontwerpen om met de bouw van zoveel nieuwe woningen Haarlem niet helemaal dicht te laten slippen. Wat doet dit college voor ondernemers? Helemaal niets. We zijn goed in het bedenken van nieuwe regels, maar wanneer geven we ondernemers weer wat meer lucht? De lasten voor de ondernemers stijgen de laatste jaren enorm en ze krijgen er niets voor terug... graag hoor ik van het college of deze hardwerkende Haarlemmers ook nog iets van u kunnen verwachten. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat het tijd is om toch even te pauzeren, dus ik schors de vergadering. Dames en heren, ik stel voor dat wij de beraadslagingen gaan hervatten en laten we eens zien wat deze korte pauze aan nieuwe energie heeft opgeleverd. Dat kan betekenen dat we er even weer flink tegenaan gaan om te praten. Maar misschien gaat het ook wel sneller. Ik heropen de vergadering en ik wil graag eerst voordat het college gaat antwoorden nog even het woord geven aan mevrouw Schneiders voor haar bijdrage als voorzitter van de Orde-commissie.

Mevrouw Schneider: Hij doet het niet. Ja, toch wel. Ja, de Orde-commissie. We hebben natuurlijk nu net allemaal iedereen zijn reactie op het jaarverslag gehad en we hebben ook al de twee commissies gehad, de Duizenbergluid commissies gehad. Maar de Orde-commissie die voelde zich ook eigenlijk een beetje verplicht om ook u toch mee te nemen als raad en de aanbevelingen van de accountant om die over te nemen en die nog even extra onder uw aandacht te brengen. Omdat we tegenwoordig nu geen rekeningencommissie meer hebben en dus die Duizenbergluidcommissies dus een klein stukje doen van het jaarverslag hebben wij als

Orde-commissie gevonden dat wij toch u een raadsstuk moesten presenteren waarin wij u aanbevelen om de aanbevelingen van de accountant eigenlijk over te nemen en het college te vragen om voor 1 november te rapporteren over de voortgang op die aanbevelingen. Ik wil daar nog even de aandacht op vestigen. Dat we dat hebben gevraagd en het college ook vragen of ze dat doen en daarop te reageren. Het gaat er natuurlijk om dat zij niet, dat het allemaal afgerond moet zijn, maar wel dat zij rapporteren over de voortgang en hoe zij met die aanbevelingen van de accountant zijn omgegaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan misschien toch goed om ook even te melden: de accountant vertelde net dat vanwege interne controle de accountantsverklaring nog niet getekend kon worden. Maar dat is ondertussen gebeurd. Ik heb hier de getekende accountantsverklaring, dus dat hebben we in ieder geval vanavond binnen.

5.2 Eerste termijn college

De voorzitter: Ik zou nu graag het woord willen geven aan wethouder Snoek.

De heer Snoek: Ja, dank u wel en dank u allen voor uw bijdrage en uw reflectie op de jaarrekening van het voorgaande jaar. Als we de traditie zouden hebben om onze jaarrekening een titel te geven dan had ik het volgende bedacht: nieuwe ambities in een lastige markt. Want hoewel, en daar had u het met elkaar al even over, vier zelfde partijen maar inderdaad in nieuwe verhoudingen en ook met nieuwe ambities. Er lag een nieuw coalitieprogramma wat het college vertaald heeft ook naar een nieuwe kadernota die u vorig jaar heeft vastgesteld. Waarbij ook duidelijk weer nieuwe ambities op de kaart zijn gezet. Dus nieuwe ambities, maar ook in een lastige markt. We zien het allemaal. De markt is overspannen. Aanbestedingen komen veel hoger uit, als je het werk al weggezet krijgt. Als je al mensen krijgt om het werk weg te zetten. Daarbij dan ook nog eens een keer het rijk dat in 2018 ook, want laten we dat ook niet vergeten, in september nog eens even aan ons vertelde dat we 3,5 miljoen minder kregen. Ik denk dat toen we met u de december rapportage bespraken, als ik u toen had kunnen vertellen dat dit het eindbeeld zou zijn, dat u allemaal tevreden was. Maar het toont wel aan dat het steeds lastiger wordt, ook voor ons als gemeente, om daar goed op te sturen. Wij ervaren dat die financiële verhoudingen met het rijk onder druk komen te staan en dat daardoor afspraken en verwachtingen die je met elkaar maakt over nieuwe taken die gemeenten krijgen waarbij ook middelen horen, dat die er niet altijd achteraan komen. Dat maakt het lastig. We zien de effecten die het rijk heeft. Bijvoorbeeld dat zij niet tot uitgaven komen ook weer bij ons terugkomen. Waardoor het dan uiteindelijk nog meevalt. Maar dat is natuurlijk niet wat we willen. We willen ook in deze markt onze ambities waarmaken. Waarmaken waar u als raad ons als college opdracht toegeeft. Dan wil ik nog even kort langs een aantal opmerkingen die zijn gemaakt. De VVD sluit aan bij de kritiek van de rapporteurs. In onze eerste reactie hebben we ook aangegeven een aantal kanttekeningen daarbij te plaatsen. Dat niet alles per se zo zwart-wit is als dat het op het eerste moment misschien lijkt. Dat een aantal cijfers ook kunnen verspringen door een aantal ontwikkelingen. Maar we hebben ook toegezegd zo goed mogelijk te proberen die aanbevelingen over te nemen en in het proces, de begroting ontkleedt, waar u ook op aangehaakt bent proberen zo goed mogelijk die stap vooruit te zetten. Wij hopen dat die begroting 2020 in het kader van de begroting ontkleedt, het appeltje is wat wij hier op het bureau van de lerares kunnen zetten en u daarmee kunnen verleiden om ook voor deze jaarrekening te stemmen. Zodat we laten zien dat we de kritiek ook echt ter harte nemen. Appeltijd. Ja, die we hebben wel eens eerder gehad volgens mij. De SP vraagt waarom dan niet al die doelen gehaald en zeker in de openbare ruimte niet? Ik denk dat de belangrijkste punten toch al genoemd zijn: een lastige markt en ook stevigere discussies hier. Dat zeg ik niet om de bal bij u als raad te leggen, maar we hebben discussies met onze stad. Een project gaat natuurlijk nooit sneller uitgevoerd worden dan gepland, dus hebben we twee smaken volgens mij: op tijd of vertragen. Dat ziet u en dat is niet altijd erg. Soms is het goed om er nog een

keer over te praten. Maar dan heb je dus niet al je doelen of al je prestaties meteen bereikt. De PvdA zegt: is dat effect op die markt nou structureel? Ik kan niet in de toekomst kijken. Vandaag is ook vooral om terug te kijken en niet vooruit te kijken. Maar je ziet natuurlijk, en dat hebben we in de kadernota ook beschreven, de macro economische ontwikkelingen. Ik verwacht niet dat we volgend jaar per se weer in een heel ander vaarwater zitten. U zegt dan ook: ga dat gesprek met dat rijk aan. U heeft uw zorgen uitgesproken over de vennootschapsbelasting. Ik snap heel goed wat u daarmee bedoelt, maar ik zeg u: eigenlijk zijn onze zorgen nog veel groter. De afspraken die we eigenlijk nog een jaar of twee jaar geleden met het rijk hadden gemaakt staan nu alweer onder druk. Afspraken over de extra taak voor de gemeente ook buiten het sociaal domein waar de middelen niet bij horen. Dat zet die financiële verhoudingen onder druk. We hadden het altijd over samen trap op, samen trap af. Maar het lijkt alsof dat steeds verder uit beeld verdwijnt. Van welke verantwoordelijkheden krijgen we als gemeente en welke middelen krijgen we daarvoor? D66 vraagt dan ook: is het realistisch dat alle ambities stand kunnen houden? Ik denk dat dat onderwerp van gesprek is volgende week als we de kadernota bespreken en vooruit kijken met elkaar. OPH vraagt: is die kwaliteit van die eerste en die tweede lijn nu op orde? Uw accountant vraagt ook bij voortduring aandacht voor. Overigens spreken ze ook iedere keer weer hun complimenten uit voor die derde lijn waardoor we in het geheel ook zeker in control zijn. Maar zeker willen we blijven werken aan het versterken van die eerste en tweede lijn. Moeilijk geweest de afgelopen jaren. Invlechten van Zandvoort, de bedrijfsbureaus die zijn ingericht. We hopen dat de komende jaren dat effect zal sorteren. U vraagt ook of IT in 2019 extra aandacht krijgt in de risicoparagraaf en het antwoord is ja. Het CDA vraagt of dit college briljant is. Wij hebben even beraad en wij neigen naar ja. Maar ook wij willen reflectie op onszelf geven. Want u zegt: ja, als al die smileys waar zijn, ja dan bent u briljant. Maar ik heb u uitgelegd: die smileys zeggen wat hadden we u beloofd in de begroting en hebben we dat gedaan? Dus eigenlijk is uw college betrouwbaar. Dat zou eruit moeten blijken. Maar we snappen ook de opmerking die achter uw vraag zit. Die sluit denk ik aan bij de opmerking ook van de rapporteurs van: laat nou die smileys niet meer gaan over heb je gedaan wat je beloofd hebt, maar heb je je effect gesorteerd? Die toezegging hebben we u gedaan. Hart van Haarlem, dank voor uw economische beschouwing. Altijd raak. Maar uiteindelijk komt u tot de conclusie dat Haarlem bij het kamp laat het geld maar rollen hoort. Daar wil ik toch echt afstand van nemen. We hebben hier in deze stad een prachtige oude stad te onderhouden. Daar horen ook ambities bij. U wilt deze stad bereikbaar houden, u wilt ons erfgoed beschermen en dat betekent ook dat we moeten investeren in deze stad. Ik heb u zelfs ooit horen praten en pleiten voor nog duurdere steentjes in een mooie wijk en dan moest ik u nog even afremmen. Maar wij willen investeren in deze stad. Daarom hebben we gekozen voor een netto schuldquote van 120...

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

De heer Snoek: En daar sturen we dan ook op.

Mevrouw Van Zetten: Ja, die duurdere steentjes die hadden we gewoon. Die zijn gewoon verpatst door een paar onnozele ambtenaren die onder u vallen. Daar ging het over.

De heer Snoek: Ik ga een ander gesprek met u aan. Als u zegt dat wij hier het geld maar laten rollen, dan wil ik u de komende jaren ook wel zien wanneer u zegt: daar mag het wel eens een keer een onsje minder. Want de afgelopen jaren hoor ik u vooral zeggen waar het een onsje meer mag zijn.

Mevrouw Van Zetten: Noemt u '...'.
...

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ik word direct aangesproken. Noemt u maar eens op waar wij zeiden: het mag wel wat meer zijn. Ik ben gewoon de zuinigheid zelve.

De heer Snoek: Ik herinner me vooral ook de steentjes. Maar daar zullen we het komende jaar dan ook met elkaar zien. Scherpe spelregels met elkaar afgesproken, 120%. Dat betekent dat je keuzes moet maken. Vanavond hebben we er weer eentje op de agenda staan zoals bij de wandelpromenade. Dan kunt u niet zeggen dat we hier doen: laat het geld maar rollen. Ja, we zien de stad die het onderhouden waard is, die investeringen vereist. Maar we hebben ook gezegd: dat kan niet eindeloos doorgaan en daarom hebben we een netto schuldquote, dus ik neem afstand van uw beeld daarbij. Het laatste ook dank aan de Orde-commissie.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Dan vind ik dat u met het voorbeeld van de Pratte burg en die wandelpromenade een heel slecht voorbeeld. Want dat is gewoon typisch iets voor Haarlem. We hebben jarenlang gewoon laten verrotten daar en op het moment dat de markt helemaal booming is moeten wij nu eindelijk eens wat gaan doen. Maar het is gewoon de schuld van Haarlem zelf en dat heeft niks met weet ik veel wat voor beleid te maken. Ja, met uw eigen beleid.

De heer Snoek: Ja, uw enthousiasme is aanstekelijk. De Orde-commissie.

De voorzitter: Er is nog een interruptie van de heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ik sluit mij helemaal aan bij mevrouw Van Zetten. Ik hoop dat u een ander voorbeeld gaat bedenken, want de burgers die betrokken waren bij dat project al die jaren geleden, die zeiden al: het bedrag is veel hoger. De gemeente heeft drie keer een onderzoek gedaan in al die jaren. Elke keer opnieuw en dan nou verbaasd dat het duurder wordt. Dat slaat echt nergens op.

De heer Snoek: Ja, dan toch nog even inhoudelijk reageren. Ik ben niet verbaasd dat het duurder wordt in deze markt en ik vind het net zoals u erg dat het lang geduurd heeft. Maar als we dan met elkaar een gesprek aangaan van: ja we kunnen niet eindeloos de dingen besteden. Dan zie ik vanuit de oppositie zelden voorstellen komen waar het dan wel wat minder kan. Als we dan echt met elkaar vinden dat het zo belangrijk is om de financiën in de tang te houden, dan vraag ik u ook in de komende periode ook kritisch te zijn op uitgaven en ook tegenvoorstellen te doen als u ergens meer wilt uitgeven.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Volgens mij kunt u zich nog herinneren dat wij vorig jaar een zeer intelligente kleurplaat aan het college hebben aangeboden om te laten zien hoe wij erover dachten. Daar had u ook uw voordeel mee kunnen doen.

De heer Snoek: Ja hoor. Nee, ik heb u daarvoor gecompimenteerd voor uw inzet en ook uitgenodigd om voortaan goed het gesprek daarover aan te gaan.

Mevrouw Van Zetten: Maar u zegt dat u maar verwacht dat wij maar meedenken. Dat hebben wij gewoon gedaan en dat zijn wij natuurlijk van plan om de komende jaren nog steeds te doen. Dus aan ons ligt het niet. Misschien kunt u er misschien eens een keer naar luisteren. Dat is het verschil.

De heer Snoek: Nou, hartstikke fijn.

De voorzitter: De heer Van den Raadt nog.

De heer Van den Raadt: Even voor de duidelijkheid, die uitnodiging betekent ook dan dat als die kleine oppositiepartijen met een goed idee komen waar we op gaan bezuinigen dat u dat direct overneemt.

De heer Snoek: Nee hoor, dit college voert uit wat de meerderheid van deze raad doet, dus u zult u... De Orde-commissie, u heeft een raadsstuk neergelegd waarin u de aanbevelingen van de accountant overneemt en het college vraagt daar in november op te rapporteren. Het college wilt u een tegenvoorstel doen, u als raad dus een tegenvoorstel doen. Laten we elkaar niet onnodig en eindeloos vangen in rapportages op en neer. Laten we dan in november als Orde-commissie en als verantwoordelijk wethouder en ondersteuning daar bij elkaar gaan zitten. Laten we dan ook weer de aanbevelingen van de accountant aflopen, u rapporteren en vertellen wat we daarop doen. Kunt u altijd nog zeggen van: daar wil ik dan nog meer over horen. Want we weten dat de accountant ook in de interim controle en ook volgend jaar weer op diezelfde punten ook weer zal kijken. Ik ben bang dat we een soort van tweede verantwoordingslijn weer naast de accountantslijn gaan neerzetten. Dan vraag ik u met ons mee te denken hoe we zoveel mogelijk energie kunnen zetten in het oppakken van die aanbevelingen, het uitvoeren van die aanbevelingen en niet nog heel veel extra energie steken in het daar weer rapporteren en dan elkaar terugsturen. Soms is een goed gesprek erover, dat mag van mij uren duren, maar heel veel effectiever en beter dan eindeloos rapportages op en neer sturen. Ik vraag u daarin met me mee te denken.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Smit.

De heer Smit: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik heb nu even gekozen voor achteraf even reageren. Anders zit je zo een wethouder constant te onderbreken. Mijnheer de wethouder u zei: u ziet dat er steeds meer verantwoordelijkheden op de gemeente afkomen en eigenlijk niet de middelen. Dat is het probleem. U beseft daar ook bij dat vanwege die enorme hoge druk, de belastingdruk die wij hebben al op de burger, wij ook heel weinig ruimte hebben om dat soort kosten op te vangen. Dat is één vraag die ik u stel. U zegt vervolgens: als het gaat om de verbetering eerste en tweede lijn de komende jaren. Maar dat is een soort herhaalslag. Mijn vraag was: durft u te zeggen dat er in 2019 echt een verbetering plaatsvindt zodat het aantal gele en rode stippen, zoals het nu zichtbaar was in de analyse van de accountant, dat dat echt beduidend minder is? Als u het heeft over meedenken over minder uitgeven of alternatief uitgeven dan denk ik dat OP Haarlem vorig jaar, en we zullen het dit jaar weer doen, zijn best heeft gedaan om aan te geven dat het verstandig is om op onderdelen minder uit te geven. Dat hebben we ook toegelicht. Als u vraagt van: kan ik een verplichte informatieslag overslaan in het najaar, een stand van zaken op papier overslaan maar een dialoog aangaan met de Orde-commissie, dan moet u toch een verhaal meenemen. Wat u vertelt, dat moet op papier staan. Wat u aan de Orde-commissie vertelt dat komt in het verslag. Daarin wil ik niet onnodige dubbel hebben, maar uiteindelijk neem ik toch aan dat u in november niet '...' komt praten dan met de Orde-commissie, maar dan toch ook een document meeneemt waarin de stand van zaken en de herkenbaarheid van de invulling van de opdracht zichtbaar is? Dit zijn de vragen mijnheer de wethouder.

De heer Snoek: Nauwelijks een interruptie overigens, maar goed.

De heer Smit: '...' keer, dat scheelt hè? Ineen.

De heer Snoek: Het antwoord op uw eerste vraag is ja. Het antwoord op uw tweede vraag is: u had het in uw eerste termijn nog over kan het college toezeggen dat het allemaal op orde is? Volgens mij is het net als met de jaarrekening of een begroting, het moet beter en het is nooit goed genoeg. Dus kan ik u beloven dat het in 2019 of 2020 beter is? Jazeker, daar zetten wij ons voor in. Zult u dat vervolgens dan ook terugzien in de bolletjes van de accountant? Ja, dat hoop ik, maar die heb ik ook niet aan een touwtje. Dat is uw accountant, dus de inspanningsplicht ligt bij mij maar het resultaat hoe de accountant dat beoordeelt is dan ook weer buiten mijn invloedssfeer. De derde, o ja... Ik dacht over uw voorstellen, ik dacht de bomen in Schalkwijk zullen wel weer komen. Maar u heeft er soms nog wel meer.

De heer Smit: Ik krijg u nog een keer. Maar in het verlengde van mevrouw Van Zetten, ik denk dat OP Haarlem zijn best heeft gedaan om aan te tonen dat wij niet in de meer-modus zitten maar ook regelmatig in de minder-modus van tijd tot tijd.

De heer Snoek: Ja, maar ik zie u bijvoorbeeld ook worstelen met zo een wandelpromenade. U vraagt dan weer aan het college om een tegenvoorstel. Maar ik denk u moet zelf ook kiezen. Het budgetrecht ligt bij u. ik daag u ook uit gewoon om daar gebruik van te maken.

De heer Smit: Ja, maar die uitdaging die reflecteer ik weer naar u, dus wat dat betreft zijn we elkaar aan het uitdagen. Ik vind gewoon dat het college die uitdaging aan moet kunnen gaan. Maar dit is een terzijde voor vandaag.

De heer Snoek: Het college is die uitdaging aangegaan en die heeft het u voorgelegd. U bent het er niet mee eens. Dat is wat anders. Die vierde: ik heb aan de Orde-commissie een voorstel gedaan. Ik denk, u stelt mij een vraag. U vindt dat er wel een brief moet liggen. Ik zeg liever een goed gesprek. Misschien is dat ook iets wat u als Orde-commissie met elkaar even wil bespreken.

De voorzitter: De heer Smit.

De heer Smit: Mijnheer de wethouder, ik bedoel alleen met dat goede gesprek: op het moment dat u in november komt, komt u naar ik aanneem voorbereid op dat gesprek. Die voorbereiding die zien wij graag. Ik heb zelf niet de behoefte aan een officieel document van 17 pagina's, maar wel de voorbereiding van het gesprek. Dat we zien hoe de zaken die nu in het raadsstuk staan, zijn opgepakt en u ermee aan de gang bent. Dat mag in elke, voor mij betreft, in elke informele stijl. Maar u komt niet alleen maar praten in '...' hierna denk ik.

De voorzitter: Oké, goed. Dank u wel. Mevrouw Schneiders ook een interruptie?

Mevrouw Schneiders: Ik zat inderdaad te twijfelen of het nou een interruptie was want er werd mij zo duidelijk een vraag gesteld dat ik dacht ik moet daar misschien een antwoord op geven.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Schneiders: Op zichzelf vind ik, kunnen we de raad, bieden wij de raad aan denk ik dat wij het gesprek wel aan willen gaan met u namens de raad. Dat zou in november rond die tijd zou het dan ergens moeten zijn.

Mevrouw Schneiders: Het hoeft ook niet dubbel te zijn, want u moet het toch inderdaad naar de accountant moet u ook uw verantwoording doen dus wij hebben eigenlijk natuurlijk ... we nemen dat een beetje op ons en nemen het een beetje over, maar het hoeft niet twee keer bij de verantwoording aan de accountant ter verantwoording aan ons kan wel redelijk samenvallen denk ik. Maar wij bieden dus aan om met u in gesprek te gaan en we zullen dat dan ... bieden aan om dat namens de raad te doen en zullen daar vanaf verslag doen in de raad.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even of er vanuit andere collegeleden nog behoefte is om even te reageren. De heer Botter. Ja, nee, maar goed ... Ja. Ik kom daarna bij jou.

Wethouder Botter: Goed. Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik heb een paar vragen gekregen en ik wil graag reageren op een paar bijdragen die er zijn gehouden. Inderdaad, de ICT daar hebben we het uitvoerig over gehad want het geeft de nodige zorgen maar volgens mij zijn we redelijk in staat op dit moment om de boel op orde te brengen en daar komt direct na de vakantie ook een brief over naar u toe. Veilig Thuis, daar geldt eigenlijk min of meer hetzelfde voor. Daar zijn we ook hard aan het werk en ik zal u op de hoogte blijven houden in elk kwartaal en ook daarvoor krijgt u nog voor de zomer een stand van zaken hoe het er nu voorstaat. Als je kijkt naar de inhuur, is dat vaak een probleem op het moment wanneer je geen vast personeel kunt vinden dat je er niet aan ontkomt om het ingehuurde personeel wat langer te houden en dat hangt dan ook soms weer samen met de aanbesteding en wat maakt dat we op die beide punten niet voldoende presteren op het onderdeel zoals u dat graag zou willen ... wij hebben nog steeds de ambitie om te zorgen dat het de inhuur teruggedrongen wordt en dat u zoveel mogelijk eigen personeel aanstellen. Daar hebben we ook onlangs een avond voor georganiseerd en ten behoeve van de kadernota was dat maar daar ... uitgelegd hoe wij met ons personeelsbeleid omgaan en welke maatregelen wij nemen om ervoor te zorgen dat dat ook daadwerkelijk plaatsvindt. Ik zeg eigenlijk wij maar dat bent u zelf geweest. Het was een raadsinformatiemarkt georganiseerd door twee leden uit uw midden. Als het gaat over de 150.000 euro voor Spaarnezicht, dat is een bedrag wat betaald wordt vanuit het regionaal Kompas omdat het een regionale voorziening is die ervoor moet zorgen dat we daar minder geld op kwijt zijn op het terrein van de zeg maar de jeugdzorg en Spaarnezicht. Dus daar nou doen we de naartoe nu naar die nieuwe locatie als dat straks klaar is ... en ik vind het heel erg jammer dat er zo gesproken wordt over het geld over de balk smijten voor het thema nieuwe democratie. Ik bewaar hele erge goede herinneringen aan de discussie die wij hebben gevoerd in de commissie waarbij grote instemming was over een groot aantal van de activiteiten die we aan het vormgeven zijn, maar ieder heeft een mening.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Roduner, ja?

Wethouder Roduner: Ook een paar vragen aan mij gesteld, voorzitter. Die zal ik snel beantwoorden. Dank aan een aantal raadsleden die complimenten hebben gemaakt voor ik doe mee, laat ik daarmee beginnen. We hebben inderdaad volgens mij ondanks het feit, dat kunt u zien, dat wij als gemeente al heel weinig mensen in de bijstand hebben ten opzichte van andere grote gemeenten hebben we alsnog die extra trends weten vast te houden. Ik denk dat dat het resultaat kan zijn van ik doe mee en uw complimenten zal ik in ieder geval overbrengen aan de organisatie, want die hebben dat resultaat mogelijk gemaakt. Het CDA had een vraag over de visies en participatie en van de bewoners. We hebben heel verschillend geparticipeerd denk ik in alle zones met groot succes of nou dat is misschien niet het goede woord, met verschillende reacties. Ook van bewoners, Europaweg waar de ...

De heer Garretsen: Voorzitter, van de orde. Wij hebben het nu over kadernota onderwerp. Ik zou een beetje vlotter behandelen willen.

De voorzitter: Ja, er zijn raadsleden die hier die vragen stellen dus ik denk dat het collegeleden dan netjes reageren ...

De heer Garretsen: Voorzitter, reageren niet alleen ...

De voorzitter: Door antwoord te geven.

De heer Garretsen: Sorry. U heeft niet alleen de taak om af en toe raadsleden een beetje te beperken ...

De voorzitter: Nee, zeker.

De heer Garretsen: Maar ook om collegeleden te ...

De voorzitter: Zeker, maar als een collegelid antwoord geeft op raadsleden dan is het toch een beetje merkwaardig om te zeggen je mag wel de vraag stellen maar geen antwoord geven. Maar ...

De heer Garretsen: Bij de kadernota behandelen.

De voorzitter: Ik kan mij levendig voorstellen dat het snel kan gaan.

Wethouder Roduner: Ik zal het nog sneller doen. Lijkt me heel goed om te kijken hoe de verschillende aanpak is geweest bij de verschillende ontwikkelzones en om ze daar les uit te kunnen trekken voor een vervolg ... voor het vervolg en de verschillende participatietrajecten die nog gaan volgen. Partij van de Arbeid heeft de vraag gesteld over de capaciteit van de ontwikkelzones. Nou in het jaar ... bij de jaarrekening zit het voorstel om een aantal uiteindelijk bedragen die we niet hebben uitgegeven maar we wel verwachten uit te geven in 2019 over te hevelen. Dat besluit dat volgt uiteindelijk bij de kadernota. Daar gaan we over praten en daar zullen we zeker ook een gesprek hebben over capaciteit. Hebben bij de begroting al aangekondigd en in brede dat we dan moeten afwegen of er extra capaciteit wenselijk nodig is, maar dat is denk ik ook een vooruitblik op de kadernota en dat is doen vraag de jaarrekening.

De voorzitter: Nou, dank u wel. Mevrouw Meijs.

Wethouder Meijs: Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee vragen gehoord. Eén van het CDA over de Wmo-achterstanden. Dat koppelen wij maandelijks terug aan de commissie samenleving. Dat hebben we onlangs nog gedaan. De verwijten die er waren dat het niet opgenomen was in de jaarrekening, kloppen ook niet. Op bladzijde 37 en op bladzijde 62 zijn daar passages over opgenomen. Het streven is natuurlijk om zo spoedig mogelijk deze wachttijden terug te dringen en de maatregelen die wij hebben genomen zijn nu voor de korte termijn in ieder geval al ingezet en voor de midden en lange termijn zijn wij daar nog over in gesprek met elkaar en komen er zeker in de commissie samenleving op terug. Tweede vraag is de vraag over de mantelzorgers. Ook hierover is met de commissie samenleving vrij recent een uitgebreide rapportage geweest en hebben wij besproken dat vooral de overbelaste zorg ... de zorgen over de overbelaste mantelzorgers en het niet-bereiken of slecht bereiken van een niet-westerse mantelzorgers onze focus hebben en daar richten wij onze pijlen.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Berkhout.

Wethouder Berkhout: Ja dank u wel, voorzitter. Ook heb ik ... ik heb enkele vragen gekregen. Ook wel ... ik wil ook wel eventjes de VVD gelijk geven als het gaat om het punt parkeeroverlast. Als ik dat zo zelf zie, daar staat

een groene smiley terwijl dat in ieder geval niet gedaald is. Dan moet dat geen groene smiley zijn dus daar ben ik het helemaal mee eens. Kan wel verklaring daarvoor kan zijn dat vorig jaar ook de het jaar was van het invoeren van moderniserend parkeren. Het zou kunnen zijn ... toch blijf ik erbij, dat moet dan geen groene smiley zijn. Dan eventjes naar de PvdA. U geeft die energiebesparing, kloppen die cijfers of wat betekent dat dan? Nou het antwoord in de technische beantwoording is dat is te verwaarlozen, die twee procent tussen 71 procent of 69. Daarnaast, als we iets verder kijken zou ... misschien zou er een aanleiding in kunnen zitten dat mensen inderdaad wat afwachtend zijn op dit moment. Maar dan is er mooi nieuws, want morgen wordt het klimaatakkoord ondertekend dus dat zou hopelijk weer eens een stap zijn in de richting van wat dat wij ook weer concreter kunnen gaan aanbieden naar de stad toe wat goede investeringen zijn. Maar op dit moment is het nog moeilijk om dat dus te duiden. Dan heeft u ook wat vragen gesteld over het toerisme. Volgens mij is daar ook in de technische beantwoording gezegd van nou die ... er zijn niet de goede getallen gebruikt. Die stijging is er. Die is daar 16,6% van 2017 naar 2018. Misschien niet die 25% zoals in 2018 werd verwacht. Desalniettemin vind ik het nog steeds fors en ook eventjes dan naar aanleiding van de opmerking van het CDA. Wij werken ook aan een toeristische visie. Je moet ook niet ... weet ook niet of wij 25% groei zouden moeten willen. Misschien wel als je denkt naar de toerismebelasting, maar niet als je denkt voor de draagvlak in de stad. Dus we werken aan een toeristische visie dit jaar waarbij we ook echt wel kijken naar die balans in de stad. Want u heeft het aangegeven, ook bij de wijkraadsvergadering was daar inderdaad een duidelijk signaal. Dan nog eventjes als het ging ... het CDA hoe zit dat nou in die met die woonwerkbalans. Nou daar kan ik heel helder over zijn, afgelopen jaar zijn er 800 woningen bij gekomen en 2400 banen. Dus drie banen op één woning. Vind ik mooi. En tot slot, ChristenUnie fiets ...

De voorzitter: Mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Nou ja als dat ... als die cijfers inderdaad kloppen die u nu zegt dan stel ik toch voor dat de tekst in de het jaarverslag dan wordt gewijzigd, want daar staat nu op dit moment letterlijk de verhouding tussen het aantal banen en woningen is wederom verslechterd. Dat is de letterlijke tekst die er nu instaat. Dus ja dan doet u u zichzelf weer tekort dan.

Wethouder Berkhout: Dat is ontzettend jammer dat we ons zo tekort doen. Nee, de die monitor die is ... daar moeten we nog even kijken, maar de monitor is vorige week een persbericht verschenen. Er zijn 2400 banen in Haarlem bij gekomen dus dat is ontzettend goed nieuws en je kan zien dat er 830, 39 netto woningen bij zijn gekomen dus ja dat zijn de cijfers. En als dat niet goed in het jaarverslag staat, dit zijn de cijfers over 2018. En tot slot, ChristenUnie.

De voorzitter: En nog een andere interruptie van mevrouw Otten.

Mevrouw Otten: Ja, echt prachtig. 2400 banen. Maar zijn dat fulltime banen, en zijn dat structurele banen? Heeft u daar wat meer informatie over?

Wethouder Berkhout: Structureel, volgens mij kan je dat nooit zeggen maar het is op dit moment ... u kunt nog even nazoeken wat de specificaties zijn. Het zit ... het is een hele verscheidenheid of het op ZZP zit of bij grote werkgevers, daar kan ik nog een dag over praten.

Mevrouw Otten: Kunt u voor de kadernota daar een antwoord op hebben?

Wethouder Berkhout: Nee, u kunt het persbericht lezen. Is besparend voor ons beiden denk ik. Oké. Dan ...

Mevrouw Otten: Is nieuwe democratie.

Wethouder Berkhout: Dat is de nieuwe democratie. U heeft passie voor banen en ondernemers hoor ik dus dat gaat helemaal goedkomen. ChristenUnie, fiets dat moet beter. Dat kan ik u meegeven. U zei, u moet ervoor strijden volgens mij. Nou dat ... we gaan in ieder geval met het fietsparkeren aan de slag. Dat is ontzettend belangrijk. We hebben Deltaplan fiets in ons coalitieakkoord staan. Daar wil ik me echt hard voor maken en ja ik hoop nog steeds, ik blijf de afdeling vragen om die vacatures uw kant op te sturen want ik wil u er echt dolgraag bij hebben. Dank u wel.

5.3 Tweede termijn fracties

De voorzitter: Goed. Dank u wel. Dan is er behoefte aan een tweede termijn van de fracties? Niemand?

De heer Garretsen: Stemverklaringen, voorzitter. Ik heb geen behoefte aan een tweede ...

De voorzitter: Ja, dat snap ik. Nee, ik heb u gehoord maar ik kijk even of er verder nog iemand zich meldt maar dat is niet het geval dus dan kunnen wij dat punt overslaan.

5.4 Tweede termijn college

De voorzitter: Is er ook geen tweede termijn voor het college ...

5.5 Besluitvorming raad vaststellen jaarverslag en jaarrekening

De voorzitter: En dan kunnen wij toe naar de besluitvorming voor het vaststellen van het jaarverslag en de jaarrekening, want dat is waar het uiteindelijk wel om gaat. Er zijn voor zover ik nu scherp heb geen moties ingediend. Dus dat betekent dat wij kunnen stemmen over de stukken die voorliggen. In het eerste raadsstuk wordt de raad gevraagd de jaarrekening 2018 vast te stellen en wenst iemand daarover een stemming? Stemverklaring, ja oké. Gaat uw gang, de heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, er zitten twee dingen in de jaarrekening waar we minder tevreden over zijn. Verschillende partijen hebben ook al gezegd overheveling van de reserve sociaal domein van een bepaald bedrag naar de algemene reserve. Dat is een punt en beheer en onderhoud. De heer Van Leeuwen heeft gelijk. Het ligt ook voor een deel aan onszelf. De wethouder bevestigde dat. Maar de programmering en de daarbij behorende planning, die kan ook een stuk beter want het is nou ja sinds ik raadslid ben hebben we dit probleem al en dat moet op een gegeven moment toch beter. Nou dat zijn de minpunten, maar wij zullen de jaarrekening goedkeuren.

De voorzitter: Dank u wel. Verder nog stemverklaringen? De heer De Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, Van den. Goedendag, voorzitter. Ik heb nog wel een opmerking, want aan de PwC deskundige vroeg ik van met die Europese regelovertreding, wat gaat u daarmee doen en die zou beantwoord worden door het college dus maar dat kan dan even schriftelijk. Nou ja en het is natuurlijk goed en zeker in het kader van gisteren toen we het ook over een PwC-rapport hadden dat we nu een PwC-rapport hebben die heel positief is over Haarlem, maar ze zeiden ook dingen als een het deel over de zorg. Daar is twijfel of dat wel goed gaat en dat de uitgifte over zorg. Dat is ook door een heel groot deel. Als we dan ook nog kijken wat onze fantastische rapporteurs vanuit de raad allemaal melden. Nou ja dat schrok ik eigenlijk wel van. Dat getallen niet eens goed overgenomen kunnen worden, ook al kan een deel verklaard worden omdat die

getallen dan misschien veranderen maar dat zal niet alles zijn. Dus al met al optellend, kunnen wij niet instemmen met deze jaarrekening. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Ja dank u wel, voorzitter. Ja het college gaf aan ja kanttekeningen te hebben bij de aanbevelingen van de rapporteurs maar zo goed als mogelijk uit te gaan voeren ... nou ja dat kennen we natuurlijk al een beetje van de RKC-aanbevelingen en als excuus wordt de exercitie die wordt uitgevoerd voor de begroting ... maar die gaat ... ja het gaat ons niet om dunnere stukken, maar het gaat ons om stukken die ons de juiste informatie bieden om onze taak te goed uit te kunnen voeren en ja dan maakt de wethouder ook nog een beetje de grap dat als ... dat de smileys eigenlijk staan voor de betrouwbaarheid van de gemeente en dat het allemaal groen is. Dat het dat uitstraalt, maar ja voor ons staan er dan toch iets te veel smileys onnodig op groen en dan ja valt het oordeel toch naar een onvoldoende omdat we ja onvoldoende hebben gehoord dat de noodzaak wordt gezien om het echt beter te gaan doen en we hopen volgend jaar wel die voldoende te kunnen geven dus we stemmen niet in.

De voorzitter: Dank u wel. Nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Wil er iemand stemming? De heer Aynan. Ja, gaat uw gang.

De heer Aynan: Eigenlijk ook een beetje in tweede termijn. Voorzitter, ik hoor ... nee, maar goed. Ik hoor de wethouder over ja een soort verwijt maken naar de oppositie van jongens kom zelf eventjes met een dekking. Nou als we het hier hebben over de molenaarswoning, Dolhuys, Rudolf Steiner, kademuur. Alles wat het college aanraakt, verandert in goud voor de aannemer dan. Dus dat geintje moet hij ons niet flikken. Voorzitter, toch even een correctie. Het plunderen van het sociaal domein staat op pagina 22. En juist omdat in deze jaarrekening de reserve sociaal domein geplunderd wordt, kunnen wij helaas niet akkoord gaan.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hulster.

De heer Hulster: Ja, Actiepartij stemt ook niet in met deze jaarrekening. Precies om dezelfde reden. Wij stemmen ... kunnen niet instemmen met het plunderen van de sociaal reserve domein. En ja, het is nog steeds echt een heel slecht leesbaar verslag. We hebben er echt behoorlijk wat tijd ingestopt. Er staan nog steeds tegenstrijdigheden in dus we zijn er echt niet mee akkoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dat waren stemverklaringen. Zullen we dan ook maar gewoon even stemmen over dit belangrijke onderwerp? Wie is voor het vaststellen van de jaarrekening? Dat zijn de fracties van GroenLinks, D66, SP, OPHaarlem, ChristenUnie, Liberaal Haarlem, Hart voor Haarlem, CDA en Partij van de Arbeid. Het ... de jaarrekening 2018 is vastgesteld.

Vaststelling reactie college op accountantsverslag 2018

De voorzitter: Vervolgens is er een tweede raadstuk en dat is de reactie op de accountantsverslag. Wenst iemand daar nog een stemverklaring over? De heer Smit.

De heer Smit: Ik vond de dialoog ... dank u wel, voorzitter. Ik vond de dialoog met de wethouder hier wat onduidelijk op en ik snap wel dat hij streeft naar beperking van administratieve rompslomp, maar het raadsstuk wil ik toch niet meer veranderd zien en daarin staat dat het college op 1 november informeert en ik hoop dat dat toch zo blijft. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is een kanttekening denk ik. Geen verdere stemverklaringen, dan is het neem ik aan u ook geen stemming nodig. Dan is dat vastgesteld.

Bevindingen accountant naar aanleiding van de interim controle 2018

De voorzitter: En dan ten slotte het voorstel over het raadsonderzoek jaarrekening. Kunt u met wat daar in dat stuk wordt voorgesteld instemmen? Wenst iemand daar nog een stemverklaring over? Is niet het geval. Stemming niet nodig. Dan is dat ook vastgesteld.

6. Sluiting

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het eind van deze vergadering gekomen, maar het is dan ook het moment om even met elkaar nu definitief te besluiten hoe verder om te gaan met de gisteren geschorste vergadering. Laat ik eerst even deze afsluiten. Dat is dan bij deze gebeurd.

Heropening Raad 26 juni

De voorzitter: Ik heropen de vergadering van gisteren, maar constateer dat het wederom na elfen is. Het is kwart over elf. Er zitten een aantal stukken bij die absoluut vanavond denk ik behandeld moeten worden. Ten minste het stuk waar we van afgesproken hebben dat dat vanavond als eerste na de schorsing zou worden behandeld. Dat is nummer 27, Domus plus en Skaeve Huse. Dat is één. In de tweede plaats zijn er een aantal dingen die voor deze zomer moeten worden afgerond dus die moeten we of vanavond met elkaar toch afronden. Er staan flink wat moties, amendementen bij maar het kan misschien ook in een redelijk tempo en het alternatief is dat wij onze reservedatum gebruiken en dat is 11 juli. Ik wil net als net het gewoon even democratisch met elkaar vaststellen. Wilt u doorgaan en proberen de stukken in ieder geval de stukken die vanavond of voor de zomer behandeld moeten worden om die daadwerkelijk vanavond te behandelen. Dus dat in betekent we gaan door tot we daarmee klaar zijn of wilt u liever de reservedatum gebruiken. Het voorstel is om vanavond ... ja. U kunt ook spreken ...

Mevrouw ...: Mag ik een punt van orde, voorzitter?

De voorzitter: Maar houdt het kort alstublieft. De heer Smit.

De heer Smit: Even voor de orde, voorzitter. De punten die nu nog openstaan van gisteren, is er daar in de tijdsdruk ... u zegt Skaeve Huse en Domus plus, moet daar specifiek voor 11 juli behandeld worden? Want volgens mij zijn het allemaal stukken die na de vergadering van 11 juli kunnen. Dus het is of alles ...

De voorzitter: Ja. Nee, ja. De enige reden waarom ik dat ... omdat er begreep ik mensen waren, ik weet niet of die er nu weer zijn, maar die daar al die tijd op gewacht hebben.

De heer Smit: Oh, nee.

De voorzitter: Ja. Nou dan denk ik dat het echt bijna onbehoorlijk zou zijn om voor de tweede keer het niet te behandelen.

De heer Smit: Door laten gaan?

De voorzitter: Dus dat is de reden.

De heer Smit: Ja. Dan laat ... dan gaat die in ieder geval ... dan wou ik dat onderscheid.

De voorzitter: Ja, Ja. Precies. Mevrouw Otten.

Mevrouw Otten: Ja, ik heb twee punten. Volgens mij de mijnheer die voor Domus plus zit, die heeft er geen moeite mee als het ook in september nog behandeld wordt. Dat hebben we al net besproken en ik verwonder me een beetje over nu weer een nieuwe procedure afspraak. We hebben de afspraak dat we tot 11 uur vergaderen en nu komt er toch weer en dat is keer op keer, weer een voorstel om het anders te gaan doen en volgens mij is 11 uur gewoon 11 uur.

De voorzitter: Ja, dat is ook precies waar de raad het over nu kan beslissen wat we doen. De heer Aynan.

De heer Aynan: Nou voorzitter, ik zou heel graag alles willen behandelen op 11 juli. We hebben niet voor niets een reservedatum.

De voorzitter: Zeker, maar ik stel gewoon voor want we kunnen allemaal kenbaar maken en we beslissen dan bij meerderheid wat de voorkeur heeft. Twee opties en ik begrijp nu dat als de betrokkenen waarvoor we het nu zouden behandelen daar zelf verder geen moeite mee heeft dat we het doorschuiven naar 11 juli dus dan is dat geen apart punt. Blijft alleen over de vraag doorgaan of verschuiven naar 11 juli en ik begrijp dat toch nog een paar mensen even wat mee willen geven voordat we besluiten. Eerst de heer Rijssenbeek.

De heer Rijssenbeek: Ja voorzitter, punt van de orde over het agendapunt aanpassing APV. Ik heb u er al even persoonlijk op aangesproken over de strafbaarstelling daarin. Nou blijkt het zo te zijn dat ... daar kom ik net achter, dat op dit moment er geen enkele verbodsbepaling überhaupt een strafbepaling heeft en dat het juist omgekeerd is dus dat het niet in de toekomst geen strafbepaling heeft maar dat het nu het geval is. Dat zou ik heel graag vanavond willen repareren en ik zou dat agendapunt echt vanavond willen behandelen.

De voorzitter: Dan denk ik eerlijk ... nou goed. U bepaalt het zelf. Even kijken er was ... Ja, dat weet ik. Dat gaan we doen. Dan zou ik zeggen, houdt u ... stop dan met allerlei extra toevoegingen en dan gaan we stemmen maar ik begrijp sommigen willen toch graag nog over dit ordevoorstel iets zeggen. Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Nou ik vind eerlijk gezegd heel vervelend dat er over dit soort dingen gestemd worden. We hebben afspraken gemaakt. Die zijn gewoon duidelijk. Ik vind het gewoon echt slecht worden voor mijn gezondheid om elke avond hier tot 12 of later te zitten terwijl we zes raadsvergaderingen achter elkaar hebben. Dat vind ik echt geen manier hoe wij met mekaar omgaan als we dit door laten gaan.

De voorzitter: Helder. Ik kijk nog eventjes naar ... waren er nog meer mensen die iets wilden zeggen? De heer Amand.

De heer Amand: Voorzitter, ik heb ... maak steeds meer bezwaar. Ik heb het ook bij de commissies overal gezegd. Die vergaderingen zijn prop en propvol. Het wordt er allemaal doorheen gejaat en dat moet u toch niet willen.

De voorzitter: Nou ... de heer Smit.

De heer Smit: Dank u, voorzitter. Mijnheer Rijssenbeek, kunt u de raad heel kort uitleggen wat we moeten doen want ...

De heer Smit: ... als mijnheer Rijssenbeek ... mijnheer de voorzitter, als mijnheer Rijssenbeek iets zegt vind ik het belangrijk dus als hij vraagt om nu een besluit, dan wil ik het van hem horen.

De voorzitter: Ik denk eerlijk gezegd dat we gewoon moeten doen ... we kijken even wat de voorkeur heeft en zo gaan we het dan doen. Wil u nu door vergaderen of wilt u naar 11 juli? Dat zijn de twee smaken en ik stel voor dat het voorstel is nu doorvergaderen. Wie daar voor is, steekt zijn vinger op. Wie daar tegen is, die houdt zijn vinger naar beneden. En ik ga even tellen want dit is persoonlijk begrijp ik. 1, 2, 3, 4, 5, 6 ...

De heer ...: Welk voorstel stemmen we nu voor?

De voorzitter: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17. Dan gaat het niet door. Dan hebben wij 11 juli opnieuw vergadering.

De heer ...: Dank jullie wel.

Sluiting Raad 26 juni

De voorzitter: Ik sluit de vergadering.